

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .75.

HERŞEYDE HAYIR GÖRMEK

HARUN YAHYA

İnsanın gözlerini dünyaya açtığı andan itibaren duyduğu her sözü, muhatap olduğu her detayı, karşılaştığı her olayı sonsuz akıl, kuvvet ve adalet sahibi olan Allah yaratır.

"Hiç şüphesiz, Biz her şeyi kader ile yarattık."
(Kamer Suresi, 49) ayetinde de bildirildiği gibi, bu olaylar bir plan ve sonsuz bir hikmet doğrultusunda yaratılmaktadır.

Bu durumda insanın yapması gereken, Allah'ın sonsuz aklına ve sonsuz hikmetlerle dolu kadere teslim olmaktır. İmanı kalbine tam olarak yerleştirmiş ve kadere tam olarak teslim olmuş mümin, gün içinde karşılaştığı hiçbir olay karşısında üzüntü duymaz, korkuya kapılmaz, ümitsizliğe düşmez.

Tevekkülsüzlük, sıkıntılı ruh hali, hüzün, ümitsizlik, karamsarlık mümine yakışmayan, şiddetle sakınılması gereken ve insana ahirette utanç verecek gaflet halleridir. Allah'a iman eden bir insan terslik gibi görünen bir olayla karşılaştığında, aslında bunun kendisi için mutlaka en hayırlısı olduğunu bilir. Çünkü Bakara Suresi'nin 216. ayetinde Allah; "Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir.

Allah bilir de siz bilmezsiniz."

şeklinde buyurmuştur. Bu gerçeği kavrayan mümin için kesintisiz iman neşesi sabit hayat özelliği haline gelir. Allah'ın belirlediği kader kusursuzdur. Milyonlarca olaydan oluşan bu bütünde, hayır gözüyle bakan her insan için sadece güzellikler, hayırlar ve hikmetler vardır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu kitap Harun Yahya'nın konuyla ilgili olarak daha önce kaleme aldığı eserlerinden önemli bölümlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Amaç, okuyucuların Harun Yahya serisinin tamamını okuyabilmesidir.

Cep Kitapları Serisi hazırlanırken, Türk halkının içinde bulunduğu ekonomik durum göz önüne alınmış, bu duruma uygun fiyatlarla okuyucuya hizmet etmek amaçlanmıştır.

Bu seri hazırlanırken kendisinden alıntılar yapılan kitapların orijinallerine, Harun Yahya'nın eserlerini satan tüm kitapçılardan veya www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

OKUYUCUYA

- Yazarın eserlerinde evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımızı ulaştırılabilmesi ise zorunludur.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır. Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmiş herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğu na şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheli ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

HARUN YAHYA CEP KİTAPLARI SERİSİ .75.

HERŞEYDE HAYIR GÖRMEK

...Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz.

(Bakara Suresi, 216)

HARUN YAHYA

Ekim, 2002

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapığında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşme-

sine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Merkez Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
Alımanoğlu İş Merkezi, No: 40 Zemin Kat Güneşli / İstanbul
Tel: 0212 511 72 30

Baskı: Nesil Matbaacılık

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İçindekiler

GİRİŞ	8
<i>Herşeyi Hayra Yormak</i>	11
<i>Cahiliye Toplumunun</i> <i>Olaylara Bakışı</i>	17
<i>Hayırları Görebilmenin Yolları</i>	21
<i>Müminler İçin Her Olayda</i> <i>Hayır Vardır</i>	29
<i>Olaylardaki Hayırları Görmeyi</i> <i>Engellleyen Nedenler</i>	51
<i>Peygamberlerin ve Müminlerin</i> <i>Hayatlarından Örnekler</i>	64
<i>Allah'ın İnananlara Vaadi</i> <i>ve Yardımı</i>	76
SONUÇ	81

GİRİŞ

Şöyle geçmişe doğru bir bakıp bugüne kadar yaşadıklarınızı kısaca gözden geçirecek olsanız, on yıllara sığan olayların aslında dakikaları aşmadığını görürsünüz. Bir zamanlar çok önemli olduğunu düşündüğünüz, kimi zaman heyecanla, kimi zaman endişeyle, kimi zaman da merakla beklediğiniz tüm olaylar sizin için artık birer hatıra olmuştur. Tüm bunlardan dünyevi anlamda geriye kalan sadece hafızanızdaki kalıntılardan ibarettir. Ancak tüm bu zaman dilimi içerisinde sarf etmiş olduğunuz her söz, göstermiş olduğunuz her tavır, aklınızdan geçirdiğiniz her düşünce, Allah katında sizin adınıza saklanmış durumdadır. Her insanın mutlak olarak karşılaşacağı ölüm gerçeğiyle birlikte bu bilgiler önünüze dökülecektir. Sizin hafızanızda artık dakikalarla ifade ettiğiniz ömrünüz Allah katında size an an, dakika dakika tek bir saniyesi bile eksik olmadan sunulacaktır. Sizin sadece birkaç on dakikada özetleyebileceğiniz hayatınızdan Allah katında hiçbir detay unutulmamamış olacaktır.

Eğer ömrünüzü Allah'ın hayatınız üzerindeki mutlak hakimiyetini ve hikmetli yaratışını fark ederek geçirdiyse, karşınıza çıkan tüm olayları hayra yorup, Allah'ın tüm kaderinizi en hayırlı şekilde yarattığının şuuruna vardysanız, bilin ki sonuç sizin için yine hayır olacaktır.

Çünkü ölüm ile birlikte insanın karşı karşıya kalabileceği sadece iki ihtimal vardır; eğer insan ömrünü Allah'ın istediği ahlaki yaşayarak geçirmişse, sonsuz bir kurtuluşla, aksindeyse sonsuz bir azapla karşılık bulacaktır. Allah'ın istediği ahlak ise, insanın, herşeyin O'ndan

geldiğini bilerek her an, her şart ve durumda O'na şükretmesi, tüm hayatını her olayda bir hayır olduğuna iman ederek yaşamasıdır.

İnsanın yaşadığı tüm olaylardan hoşnut olabilmesi, her olayda bir hayır olduğuna iman etmesi ve her an Allah'a karşı şükredici bir tavır gösterebilmesi ise, asla ütopyik bir düşünce ya da zoraki kazanılabilecek bir yetenek değildir. Bu, Allah'ın büyüklüğünü ve üstünlüğünü kavramanın insanı ulaştırdığı kesin bir gerçektir. Bunun için insanın yaşadığı dünyayı ve bu dünyada karşılaştığı her detayı yaratan Rabbimizi tanıması O'nu takdir edebilmesi yeterlidir.

İnsanın gözlerini dünyaya açtığı andan itibaren karşılaştığı her olayı, duyduğu her sözü, muhatap olduğu her detayı yaratan Allah'tır. Allah sonsuz kuvvet, sonsuz akıl, sonsuz adalet ve sonsuz hikmet sahibidir. **"Hiç şüphesiz, Biz herşeyi kader ile yarattık."** (Kamer Suresi, 49) ayetiyle de bildirildiği gibi Allah herşeyi belirli bir plan ve hikmet doğrultusunda yaratmaktadır. Allah'ın bu sonsuz güç ve üstünlüğüne karşılık insan ise son derece sınırlı ve aciz bir varlıktır. Hayatta kalabilmek için Allah'ın kendisine imkan tanımasına ve nimet vermesine muhtaçtır. Akıllı ve anlayışlı, ancak Allah'ın kendisine öğrettiği kadarını kavramaya yeterlidir. Bu durumda Allah'ın sonsuz aklına ve sonsuz hikmetlerle dolu yaratışına teslim olmak insan için büyük bir ihtiyaçtır. Her yaşadığı olayda Allah'ın tüm evrenin ve tüm varlıkların hakimi olduğunu bilecek, kendisinin göremediği, bilemediği olayları Allah'ın görüp bildiğini, kendisinin duyamadığı sesleri O'nun duyduğunu, yine kendisinin habersiz olduğu geçmişteki ve gelecekteki tüm gelişmeleri O'nun

bildiğini düşünecek ve böylece de Allah'ın her olayı olabileceği en hikmetli ve en hayırlı şekilde yarattığını görecektir. Bu gerçeğe iman etmek de ona, hayatın her anına şükredebilmeyi bilen üstün bir ahlak kazandıracaktır. Bir başka şekilde ifade edecek olursak, insan yaşadığı bu iman ile duyduğu her sese, gördüğü her görüntüye, yaşadığı her olaya, kısacası hayatın her anına "hayır gözüyle bakacak" ve böylece hayatı en gerçek ve en doğru şekliyle yorumlayabilmiş olacaktır.

Ve ayette ifade edilen **"...Biz ona yolu gösterdik; (artık o,) ya şükredici olur ya da nankör"** (İnsan Suresi, 3) seçenekleri arasından en doğrusunu seçerek, yaşamın en hayırlı sonucunu alacak ve Allah'ın izniyle en hayırlı hayat olan sonsuz cennet hayatına layık olacaktır.

İşte bu kitabın amacı da insanlara hayatı, yaşanan her anı, her olayı hayra yorarak yaşamının güzelliğini gösterebilmek, kaderin her saniyesine hayır gözüyle bakmanın insana dünyada ve ahirette getireceği nimetleri hatırlatabilmektir. Yine aynı şekilde insanın hayırları görebilmesini engelleyen perdeleri ortadan kaldırarak, aksi bir hayat şekline kurtulabilmesini sağlayabilmektir. İnsanın kaderinin her anına sadece diliyle değil, kalbiyle de

"vardır bir hayır" diyebileceği, yaşadığı zorluklara tahammülle değil kalpten gelen güzel bir teslimiyetle ve hoşnutlukla sabır gösterebileceği bir ahlaka teşvik etmektir. Kaderin kusursuz yaradılışını hatırlatarak tüm inananları Allah'ın sonsuz aklına teslim olmanın neşesini yaşamaya çağırılmaktadır.

HERŞEYİ HAYRA YORMAK

Olayları hayra yormak aslında toplumun büyük çoğunluğunun aşına olduğu bir deyimdir. İnsanların pekçoğu günlük hayatlarında sık sık "vardır bir hayır" ya da "hayırdır inşAllah" gibi sözleri kullanırlar. Ancak bu kullanım genellikle ya ağız alışkanlığından ya da bu sözlerin halk arasında gelenekselleşmiş olmasından kaynaklanır. Yoksa bu insanların büyük çoğunluğu hayra yormanın gerçek anlamda ne ifade ettiğinin ya da bu anlayışın günlük hayata nasıl aktarılacağına bilincinde değildirler. Hatta, kimileri bu sözün bir deyimden ötesinde yaşama geçirilebilecek nitelikte bir anlam taşıyabileceğinin bile farkında değildir.

Oysa insanın iyi ya da kötü, olumlu ya da olumsuz gibi görünen tüm olayları her ne olursa olsun mutlaka hayra yorması, Allah'a karşı duyulan samimi imandan kaynaklanan önemli bir ahlak özelliği ve yine imanın getirdiği bir yaşam şeklidir. Ve bu gerçeğin farkına varmak da insana dünyada ve ahirette tüm nimetlerin kapısını açan, kişinin hayatına huzur ve esenlik getiren önemli bir konudur.

Gün içinde müminin hiçbir şeye üzülmeyus olmaması, imanı doğru anladığının bir göstergesidir. Karşılaşılan olayları hayır gözüyle değerlendirememek, sürekli tedirginlik, korku, ümitsizlik, aksilik beklentisi, hüznün, duygusallaşmak ise, tertemiz, açık bir imanı puslu anlamının alametleridir. Bu pus hemen kaldırılmalı, kesintisiz iman neşesi sabit hayat özelliği haline getirilmelidir.

Allah'a iman eden bir insan terslik veya hata gibi görünen bir olayla karşılaştığında, aslında bunun kendisi için mutlaka en hayırlısı olduğunu bilmelidir. "Aksilik", "terslik", "keşke" gibi kelimeleri ise ancak ders almak, ibret çıkarmak amacıyla kullanılmalıdır. Yani, "bu olay hikmetli ve hayırlı, fakat bir dahaki seferde aynı hatayı yapmayayım, şu an öğrendiğim şekilde doğrusunu yapayım" şeklinde bir bakış açısı içinde olmalıdır. Tekrar aynı zorlukla karşılaşırsa veya aynı hataya düşerse, yine hayır ve hikmetle yaratıldığını aklından asla çıkarmamalı ve "bir dahaki sefere doğrusunu yapayım" diye niyet etmelidir. Hatta aynı olay defalarca tekrarlanırsa, yine Müslüman için bunun hayır olduğunu bilmelidir; çünkü bu, Allah'ın kanunudur ve Allah'ın kanunu asla bozulmaz.

Bir insanın nefsinin mutmain, dengeli hale gelmesi ise Rabbimizden gelen hayır ve hikmetin kesintisiz devam ettiğini bilmek ile olur. Bu hakikati kavramak dünyada mümin için büyük bir nimettir. Dinden uzak, inkar içindeki insan kesintisiz azap içindedir; her olayı kendi aleyhinde yorumlar. Ve bundan dolayı sürekli sıkıntı içindedir. Mümin ise sürekli hikmet ve hayrın sevincini yaşar.

İşte bu yüzden ortalı bir tavır içinde olmak; karşılaştığı olayları hem hayra hem şerre yorumlayarak azap içinde kalmak ahirette mümine büyük utanç verebilir. Bu kadar açık ve kolay olan bir gerçeği tembellik ve gafletle anlamazlıktan gelmek, vicdana ve akla tam kabul ettirmemek ahirette ve dünyada insanın sıkıntı çekmesine sebep olabilir. Bilinmelidir ki, Allah'ın hazırladığı kader bütün olarak kusursuz yaratılmıştır. Milyonlarca olaydan oluşan bu bütünde, hayır gözüyle bakan insan için yalnızca güzellikler, hayırlar ve hikmetler vardır. İmanlı bir mümin

irade ve akıl ile gün içinde hiçbir olayda şeytanın tuzağına düşmez. Olayın şekli, kişileri, günü, yeri ne olursa olsun aynı hayır hükmünde olduğunu asla unutmaz. Kendisi o an bu hayrı göremiyor olabilir; ama önemli olan herşeyin hayırla yaratıldığına kesin olarak inanmaktır.

Ne var ki insan kimi zaman aceleci yapısı nedeniyle karşılaştığı olaydaki hayrı hemen görmek isteyebilir. Eğer bunu o an için göremezse, kendisinin zararına olacak şeylerde ısrarcı ve inatçı bir tavır sergileyebilir. Kur'an'da insanın bu aceleci yönü şöyle bildirilmiştir:

İnsan hayra dua ettiği gibi, şerre de dua etmektedir. İnsan pek acelecidir. (İsra Suresi, 11)

Oysa insanın kendi doğru ve iyi gördüğü şeylerde ısrar etmesi, bunlara ulaşmak için acele etmesi, hırsla kapılması değil, Allah'ın, karşısına çıkardığı olaylardaki hikmetleri ve hayırları görebilmek için çalışması gerekir. Örneğin, bir insan maddi imkanlarının genişlemesini çok istiyor ve bunun için çaba harcıyor olabilir. Ancak tüm çabasına rağmen bu isteği uzun bir süre, hatta hiçbir zaman gerçekleşmeyebilir. Bu durumu kendisinin aleyhine değerlendiren insan ise yanılır. Elbette herkes Allah rızası için kullanmak üzere malca ve mülkçe zenginleşmek için dua edebilir. Ancak bu, gecikiyorsa veya hiç gerçekleşmiyorsa bunda büyük hayırlar vardır. Belki belirli bir olgunluğa ulaşmadan elde edeceği zenginlik insanı Allah yolundan saptıracak, şeytanın tuzağına düşürecektir. Böyle bir olayın ardında, insanın yakın zamanda görebileceği veya ancak ahirette kavrayabileceği buna benzer daha pek çok hayır gizlenmiş olabilir. Bir başka örnek olarak ise bir işadamı, çalışma hayatında büyük başarı elde edebileceği çok önemli bir toplantıyı kaçıra-

bilir. Ama belki o toplantıya gitse yolda bir trafik kazasıyla karşılaşacaktır, ya da toplantı başka bir şehirdeyse bindiği uçak düşecektir.

Elbette bunlar çok genel örneklerdir ve her insan yaşamında bu tarz olaylarla karşılaşmıştır. İlk bakışta ters gidiyor gibi görünen olayların birçok hayrını görmüştür. Ama şunu unutmamak gerekir ki, kişi ilk bakışta terslik gibi görünen bu olayların hayrını henüz kavrayamamış da olabilir. Çünkü biraz önce de belirttiğimiz gibi insanın bir olaydaki hayrı kısa süre içinde görmesi gibi bir şart yoktur. İnsan belki bir olayın hayrını seneler sonra öğrenebilir veya hiç öğrenemeyebilir. Belki de Allah, karşılaştığı zor bir durumun hayrını ona ahirette gösterecektir. Sonuç olarak tevekküllü ve kadere teslim olmuş bir insanın yapması gereken, her olayı -hikmetini kavrasın veya kavramasın- hayır gözüyle değerlendirmek ve herşeyden razı olmaktır.

Ancak şunu da özellikle belirtmek gerekir ki "hayır gözüyle bakmak", olayları görmezlikten gelmek, umursamamak ya da aşırı iyimser davranmak demek değildir. Tam tersine, mümin karşılaştığı olaylarda elinden gelen tüm tedbirleri almakla, her yolu denemekle yükümlüdür. Olayın bu yönünün de mutlaka gözönünde bulundurulması gerekir, çünkü cahiliye ahlakında farklı anlayışlar geliştiren insanlar da vardır. Örneğin cahiliye toplumunda olaylara kayıtsız kalan ve son derece umursamaz davranan belli bir kesim vardır ki bunlar her olayı aşırı iyimser değerlendirirler. Böyle insanlara toplum içerisinde genellikle "hayata pembe gözlüklerle bakıyor" denilir. Bu kişiler hem olaylara karşı umursamaz yaklaşımları hem de çözüm getirmek yerine çocuksu bir iyim-

serlik ve saflıkla hareket ettikleri için akılcı tavırlar gösteremezler. Mesela, kendisine ciddi bir hastalık teşhisi konulan kişi "boşver, bir şey olmaz" mantığıyla hareket ederse hastalığı daha da ilerleyecektir. Ya da evi soyulduğu halde tedbir almayı gereksiz gören insan, yeni hırsızlara kendi eliyle davetiye çıkarmış olacaktır.

Kuşkusuz böylesine saf bir yaklaşımın bu kitapta kasettiğimiz hayra yormak ve tevekkül kavramları ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu tarz tavırlar açıkça umursamazlıktır. Nitekim bu modeldeki akılcılıktan uzak insanların aksine müminler, bir olay karşısında ellerinden gelen tüm gayretini göstererek fiilen de bir çaba harcarlar; yani bir nevi "fiili dua" yapmış olurlar. Ancak bu çabayı gösterirken, her işin sonucunun Allah'ın dilediği şekilde gerçekleşeceğini de akıllarından bir an olsun çıkarmazlar.

Kuran'da bu gerçeğin bilincinde olan peygamberlerin ve salih müminlerin yaşamlarından örnekler verilmiş, zorluk ve baskı karşısında gösterdikleri tevekkül insanlara örnek gösterilmiştir. Bu örneklerden biri Hz. Hud'un inkarcı kavminin tehditlerine karşı verdiği, tevekküllü ve Allah'a olan teslimiyetini gösteren cevabıdır:

"Ey Hud" dediler. "Sen bize apaçık bir belge (mucize) ile gelmiş değilsin ve biz de senin sözünle ilahlarımızı terk etmeyiz. Sana iman edecek de değiliz."

"Biz: 'Bazı ilahlarımız seni çok kötü çarpmıştır' (demekten) başka bir şey söylemeyiz." Dedi ki: "Allah'ı şahid tutarım, siz de şahidler olun ki, gerçekten ben, sizin şirk koştuklarınızdan uzayım."

"O'nun dışındaki (tanrılardan). Artık siz bana,

toplu olarak dilediğiniz tuzağı kurun, sonra bana süre tanımayın."

"Ben gerçekten, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a tevekkül ettim. O'nun, alnından yakalayıp-denetlemediği hiçbir canlı yoktur. Muhakkak benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzerinedir (dosdoğru yolda olanı korumaktadır.)"

"Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim de sizden başka bir kavmi yerinize geçirir. Siz O'na hiçbir şeyle zarar veremezsiniz. Doğrusu benim Rabbim, herşeyi gözetleyip-koruyandır."
(Hud Suresi, 53-57)

CAHİLİYE TOPLUMUNUN OLAYLARA BAKIŞ AÇISI

İnsanların çok büyük bir kısmı başlarına gelen olayları, kendi mantık örgülerine göre, "iyi veya kötü" şeklinde belirli kategorilere ayırırlar. Bu sınıflandırmayı yaparken, kendi alışkanlıklarını ve toplumsal gelenekleri göz önünde bulundururlar. Olaylar karşısında gösterdikleri tepkiler de olayların şiddetine ve şekline göre değişiklikler gösterir; ama sonuç olarak yaşadıkları toplumun belirlediği kalıplar içindedir.

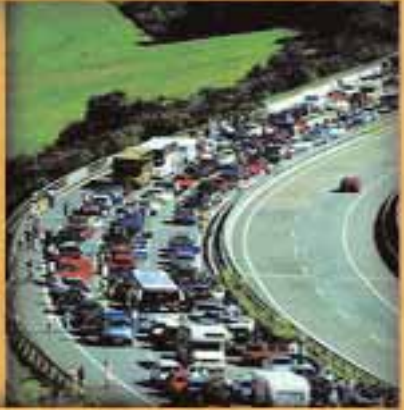
Her insanın çocukluk yıllarından itibaren geleceğe yönelik bir takım planları vardır. Ancak olaylar her zaman insanların düşündüğü ya da planladığı şekilde gelişmeyebilir. Beklenmedik olaylar, umulmadık gelişmeler zaman zaman her insanın hayatında yer alabilir. Kimi zaman herşey insanın tam istediği, arzuladığı şekilde gerçekleşirken kimi zaman da ilk bakışta aksilik gibi görünen pek çok olay art arda gelebilir. Çok sağlıklı görünen bir kimse bir anda ölümcül bir hastalığa yakalanabilir ya da bir kaza sonucunda sağlığını yitirebilir. Yine çok zengin bir insan hiç ummadığı bir anda tüm mal varlığını kaybedebilir.

Genellikle insanlar hayatları boyunca karşı karşıya kaldıkları bu inişler ve çıkışlar karşısında farklı tepkiler verebilirler. Olaylar arzuladıkları şekilde geliştiği ve menfaatlerine bir zarar gelmediği sürece olumlu tepkiler verir ancak beklenmedik gelişmelerle karşılaştıklarında hemen

memnuniyetsiz ve hatta isyan eden bir tavır içerisinde girerler. Olayların önemine ve sonuçlarına göre bu isyankar tavırları daha da şiddetlenir.

Temelde ortak olan bu karakteri cahiliye toplumlarının genelinde görmek mümkündür. Ancak bu insanların bir kısmı memnuniyetsizlikle karşıladıkları bu olaylar karşısında yine de "vardır bir hayır" ya da "hayırdır inşAllah" gibi sözler sarf etmeyi de ihmal etmezler. Ancak bu kimselerin bu konuşmaları -daha önce de belirttiğimiz gibi- tamamen bir alışkanlığından ya da toplumda adet haline gelmiş olmasından kaynaklanır. Yoksa büyük çoğunluğu, ağızlarıyla söyledikleri gibi yaşadıkları olaylarda gerçekten de bir hayır aramazlar.

Kimileri de zararsız ya da küçük olarak nitelendirdikleri aksilikler karşısında "vardır bir hayır" diyerek geçebilirken, önemli ya da menfaatlerini ciddi şekilde zarara uğratacak nitelikteki olaylar karşısında hayırdan artık hiç söz etmezler. Söz gelimi işe giderken otobüsü kaçıran ya da arabası bozulan bir kişi böylesine küçük bir olayda "vardır bir hayır" diyerek önemsemeyebilir. Ancak, bu sebepten dolayı patronunun hakaretine maruz kalır veya işinden kovulursa, bu durumda hemen şikayet etmeye başlar. Ya da ucuz bir saati kaybolunca "bir hayır vardır" diyebilen bir insan, pırlanta yüzüğünü kaybettiğinde kendini kaybedecek dereceye gelebilir. Halk arasında, bu sınır "bam teli" olarak adlandırılır ve herkesin muhakkak "bam teline dokunan bir noktası" vardır. Kişinin hayır gözüyle bakabileceği ya da sabır gösterebileceği küçük olaylar vardır; ama olağandışı büyük bir hadise ile karşı karşıya kalındığı zaman her türlü olumsuz tavır sergileyebilmeyi en doğal hakkı olarak görür.

**"Hiç şüphesiz, Biz herşeyi
kader ile yarattık."
(Kamer Suresi, 49)**

Her insanın geleceğe yönelik bazı planları vardır. Ancak olaylar her zaman insanların düşündüğü gibi gelişmeyebilir. Beklenmedik olaylar, umulmadık gelişmeler her insanın yaşamında yer alır. Genellikle insanlar bu beklenmedik gelişmelerle karşılaştıklarında memnuniyetsiz bir tavır içerisine girerler. Bu memnuniyetsiz tavrın tek sebebi ise insanların, olayları yaratanın Allah olduğunu ve belli bir kader üzerine yaratıldığını unutmalarından kaynaklanır.

Kimi insanlar da, "hayır gözüyle bakmak" kavramını sadece teselli amacıyla kullanırlar. Yoksa insanın olayları hayır gözüyle değerlendirmesinin gerçekte ne anlam ifade ettiğinin bilincinde değildirler. Bunun sadece sıkıntıya düşen ya da zarara uğrayan dostların birbirlerini avutmak için ortaya attıkları bir teselli şekli olduğuna inanırlar. Sözelimi iflas eden bir tanıdıklarını ya da sınıfta kalan bir arkadaşlarını yatıştırmak gerektiğinde "olsun, vardır bir hayır" ya da "olacağı varmış, hayra yormak lazım" gibi ifadeler kullanırlar. Olayın doğrudan muhatabı kendileri olduğunda ise hayırdan hiçbir şekilde söz etmezler. Bu durum, söyledikleri sözlerin anlamından tamamen habersiz olduklarının çok açık bir göstergesidir.

İnsanların yaşadıkları olumsuz gibi görünen tüm olaylarda bir hayır olabileceğini düşünmemeleri ise tümüyle temeldeki inanç bozukluklarından kaynaklanmaktadır. İnsanın hayatı boyunca her karşılaştığı olayı yaratanın Allah olduğunu, her işin belirli bir kader üzerine işlediğini ve dünya hayatının bir imtihan ortamı olduğunu kavramamış olması "hayır gözüyle bakabilmesine" kesin olarak engel teşkil eder.

Bu nedenle ilerleyen sayfalarda öncelikle iman eden insanların, yaşadıkları olaylarda mutlak bir hayır olduğuna inanmaları ve bu hayırları görebilmeleri için kavramaları gereken önemli bazı gerçeklere değineceğiz.

HAYIRLARI GÖREBİLMENİN YOLLARI

Her Olayı, Her Detayı Yaratanın Allah Olduğunu Bilmek...

İnsanların büyük bir bölümü olumlu olarak değerlendirdikleri olaylarla mutlu olurken, olumsuz ya da ters gidiyor gibi görünen olaylarla birlikte de hüzne kapılırlar. Oysa ki iman eden insanlar için böyle bir sıkıntıya düşmek son derece yersizdir. Allah, Kuran'da her olayı salih kullarının hayrına yarattığını, onlar için hiçbir zaman hüznün ve sıkıntı olamayacağını haber vermiştir.

Kuran'da anlatılan bu gerçeği kalbine sindiren bir insan, dünya hayatında her ne olayla karşılaşır karşılaşırsa, durumundan hoşnut olmayı ve bu olayın ardında gizlenen güzellikleri ve hikmetleri görebilmeyi başarır.

İnsanların çoğu ise yıllar yılı içerisinde yaşadıkları bu dünyanın neden ve nasıl var olduğunu hiç düşünmeden hayatlarını sürdürmeyi yeğlerler. Elbetteki vicdanen karşılıklarına çıkan harikalıkların ve mükemmel düzenin bir Yaratacısı olduğunun farkındadırlar. Ancak dünya hayatına olan sevgilerinden ya da karşı karşıya gelecekleri sorumlulukları kabullenmek istemeyişlerinden dolayı Allah'ın varlığını düşünmekten kaçarlar. Günlük hayatta karşılaştıkları olayların Allah'ın bir hikmeti doğrultusunda yaratıldığını görmezlikten gelir, bunları şans ya da tesadüf gibi kavramlarla açıklamaya çalışırlar. Bu da onların olaylara hayır gözüyle bakmalarını, yaşadıklarından hikmetli sonuçlar çıkarabilmelerini engeller.

Kimileri de Allah'ın varlığını bilir, tüm evreni ve insanı yaratanın Allah olduğunu idrak ederler. Yağmuru yağdıranın, şimşeği çaktıranın ya da güneşi doğduranın Allah olduğunu bilirler. Aksi bir düşünceye asla ihtimal dahi vermezler. Ancak günlük hayatta karşısına çıkan olayların ya da küçük gibi görünen detayların Allah'tan bağımsız olarak geliştiğini sanırlar. Oysa ki evlerine giren bir hırsız, ayaklarına takılan bir taşı, yağın bir yağmuru, ürün veren ya da çoraklaşan bir araziye, rast giden ya da zarara uğrayan bir işi, unutulup yanan bir yemeği de yaratan hep Allah'tır. Bu konuda insanın düşünce ufkunu alabildiğince genişleterek tefekkür etmesi gerekir. Çünkü hiçbir olay, hiçbir detay yoktur ki Allah'ın bilgisi dışında var olmuş olsun. Her olay çok ince bir plan üzerine Allah'ın sonsuz akıl ve hikmeti ile tasarlanmış ve yaratılmıştır. İnsanın ayağına sıçrayan bir çamur damlasından tutun da, patlayan bir lastikten, ciltte oluşan bir pürüzden, bir hastalıktan, yolunda gitmiyor gibi görünen bir işe, yazılan bir yazıdan söylenen en ufak bir söze kadar herşey özel bir plan üzerine insanın karşısına çıkarılmaktadır.

İnsanın gözlerini dünyaya açtığı andan itibaren karşılaştığı iyi ya da kötü gibi görünen her olayı Allah yaratmaktadır. Yaşam bir bütün olarak yeryüzünün tek hakimi olan Allah'ın kontrolü altındadır. Allah kusursuz, mükemmel, hikmetli ve en güzel şekilde yaratandır. Bu, Allah'ın yaratmış olduğu kaderdir; Allah'ın yarattığı kaderdeki olaylar arasından bir kısmını ayırıp bir kenara almak ve bunlara iyi diğerlerine ise kötü gibi bir yakıştırma yapmak mümkün değildir. Öyleyse insana düşen bu mükemmelliği görüp takdir etmek ve Allah'ın aklının

olabilecek en kusursuz sonuçları yaratacağını bilerek her olayı hayra yormaktır. Zira Allah'a iman eden ve imanı ile her olayı hayır gözüyle değerlendirip, hayra yorumlayan bir insan dünyada da ahirette de hep hayır ve güzellikle karşılaşacaktır.

Kuran'da, yukarıda söz ettiğimiz bu büyük hakikate, pek çok ayetle, defalarca dikkat çekilmiştir. Bu yüzden mümin için kader gerçeğini unutmak büyük bir hata olur. Allah'ın yarattığı kader tektir ve aynısı ile yaşanır. Halk arasında kader dendiğinde adeta "felakete teselli" gibi bir kavram anlaşılır. Mümin ise kaderi en doğru şekilde kavrar ve kaderin kendisi için yapılmış en mükemmel hayat programı olduğunu bilir.

Kader Müslüman için baştan sona kusursuz hazırlanmış, hikmet ve hayırlarla dolu bir cennet hazırlığıdır. Müminin bu dünyada karşılaştığı her zorluk cennette sonsuza kadar alacağı zevklerin, neşenin, huzurun kaynağıdır. **"Zorlukla birlikte bir kolaylık vardır"** (İnşirah Suresi, 5) ayeti de aslında bir yönü ile bu gerçeğe işaret etmektedir. Müminin gösterdiği bir parça sabır ve cesaret, çok güzel nimetlerle sonsuza kadar mükafatlandırılmış halde kaderde yazılıdır.

Bir mümin gün içerisinde bazı olaylara üzülebilir, tedirginlik hissedebilir. Ancak bu üzüntü ve tedirginliğin sebebi, karşısına çıkan olayın kaderde olduğunu, Allah'ın yarattığını unutmuş olmasıdır. Ona, "bu olayı Allah hayırla yarattı" dense eğer o anda gafil değilse hemen açılır ve rahatlar. Bu yüzden Müslüman an an her olayın kaderde olduğunu daima hatırlamalı ve hatırlatmalıdır. Allah'ın sonsuz evvelden hazırladığı olaya saygı gösterip, Allah'a tevekkül edip, hayır ve hikmetle

meydana gelen olayın güzelliklerini, hikmetlerini anlamaya çalışmalıdır. Dileyen insan için, Allah'ın dilemesi dışında, bu gerçeği anlayamama diye bir şey yoktur. Belki bu olaydaki sayısız hayır ve hikmetin tamamını tespit edememe olabilir; ama eğer bir olay gerçekleşmişse bilinmelidir ki o zaten Müslüman için Allah'ın yarattığı hayır ve hikmetle birlikte gerçekleşmiştir.

Canlı Cansız Dünyadaki Her Varlığın Bir Kader İle Yaratıldığını Bilmek...

Kaderin anlamı Allah'ın geçmişten geleceğe kadar, yaşanmış ve yaşanacak olan tüm olayları tek bir an olarak bilmesidir. Bu, Allah'ın her varlık ve olay üzerindeki mutlak hakimiyetini ifade eder. İnsanlar yaşamlarındaki olayları ancak yaşadıkları zaman öğrenebilirler. Ama Allah tüm bunları, insanlar henüz karşılaşmadan önce de bilendir. Allah için geçmiş, şu an ve gelecek zaman birdir. Hepsi de Allah'ın ilmi ve kuşatması altındadır. Çünkü bunların hepsini yaratan O'dur.

"Hiç şüphesiz, Biz herşeyi kader ile yarattık." (Kamer Suresi, 49) ayetiyle de bildirildiği gibi dünyadaki her varlığın bir kaderi vardır. İnsanların büyük çoğunluğu kaderin işleyişindeki mükemmelliği ve bu düzenin ardında Allah'ın sonsuz gücünün olduğunu düşünmezler. Bazıları da kaderi sadece insanları ilgilendiren bir konu olarak sınırlandırırlar. Oysa evinizdeki eşyadan yolda gördüğünüz bir taş parçasına, kuru bir ota ya da meyve veren bir daldan tutun da bakkalda rafta duran kavanoza kadar evrendeki canlı cansız tüm varlıkların Allah katında belirlenmiş bir kaderleri vardır. Ve her eşya ya da her canlı varlık için yaratılan kader, sonsuz akıl sahibi

Allah'ın belirlediği bir kader vardır.

İnsanın dolaylı ya da direk olarak muhatap olduğu herşey, gördüğü her olay, duyduğu her ses tümüyle kişinin dünyaya hayatındaki "blok" halindeki yaşamının bir parçasıdır. Evrende meydana gelen büyük ya da küçük hiçbir olay asla tesadüfi olarak gelişmez. Hiçbir çiçek tesadüfi olarak açmaz, ya da tesadüfi olarak solmaz. Ya da hiçbir insan tesadüfen doğup, tesadüfen ölmez. Hiçbir insan yanlışlıkla ya da kontrolsüz olarak hastalanmaz. Eğer bir iyilikle ya da bir kötülükle karşılaşıyorsa, bu hiçbir zaman için tesadüfi ya da şans eseri gerçekleşmez. Her biri de insanın yaratılışı ile birlikte özel olarak belirlenmiş ve insanın hayatındaki yerini almıştır. Allah, **"Gaybın anahtarları O'nun katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir, O bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve herşey) apaçık bir kitaptadır."** (En'am Suresi, 59) ayetiyle, toprağın ya da okyanusların kilometrelerce derinliklerinde meydana gelen olaylardan tutun da tek bir yaprak tanesinin düşüşüne kadar evrende meydana gelen her hareketin belirlenmiş bir kader üzerine gerçekleştiğini bildirmiştir.

Ne var ki insanların büyük çoğunluğu yaşadıkları kaderin her anını Allah'ın yarattığının bilincinde değildiler. Kimileri nasıl yaratıldıklarını, hayatları boyunca karşılına çıkan tüm bu nimetlerin nasıl var olduğunu bile hiç düşünmemiştir. Kimileri ise hayatı ve ölümü Allah'ın yarattığını ancak hayatın içerdiği detayların tesadüfi bir biçimde geliştiğini sanırlar.

Oysa **"Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz**

onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır." (Hadid Suresi, 22) ayetiyle, karşılaşılan her olayın her detayı Allah'ın özel bir hikmet ve akıl ile planlamış olduğu bildirilmektedir.

İnsanın bu önemli gerçeği anlaması son derece önemlidir. Çünkü dünyadaki her varlığın kaderi sonsuz akıl ve bilgi sahibi olan Allah belirlemektedir. Dolayısıyla her ayrıntı, olabilecek en mükemmel şekilde planlanmakta ve olabilecek en hikmetli şekilde yaratılmaktadır. Bu gerçeğin şuruna varan bir insan artık hayatın her anından; olumlu görünenler kadar aksilik gibi görünen anlardan da fazlasıyla hoşnut olacaktır. Çünkü Allah'ın salih kulları için kaderi en güzel şekilde yarattığını bilecektir. Allah'ın güzel gördüğü birşey için insanın olumsuz bir zanna kapılmasının büyük bir gaflet olduğunu fark edecektir. Bu imani kavrayış, olaylara hayır gözüyle bakmasını ve olaylardaki hayır ve hikmetleri fark etmesini sağlayacaktır.

Aksi durumda, yani insanın olumsuzluklarla karşılaştığında başına gelen olayı Allah'ın yaratmadığını, bir başkasının buna sebep olduğunu sanması ise kişinin kaderi anlayamamış olmasındandır. Çünkü olumsuz gibi görünen her olay aslında birer "kader dersi"dir. Mutlaka hikmet ve hayır gözüyle değerlendirmek gerekir. Büyük, orta derecede, önemli ya da önemsiz gibi görünen her olay kaderde hikmet ve hayırla yaratılmıştır. İnsanlar sık karşılaştıkları, istemedikleri şekilde gelişen olaylara aksilik derler. Oysaki aksilikte de hayır ve hikmet vardır. İnsan aksi zanneder, halbuki en doğrusu kaderde o olayın o şekilde gerçekleşmesidir.

Gün içinde insanları üzen, rahatlarını kaçıran, onları kızdıran, sıkın, aksilik, terslik olarak adlandırılan olayların hikmet ve hayırlarını Allah bir anda toplu olarak gösterse, kişi üzülmesinin ne kadar yanlış olduğunu hemen anlar. İman eden bir insan bu hayırlar karşısında değil hüzünlenmek tam tersine büyük bir sevinç ve neşe içinde olur. Bu nedenle insana düşen görev, kaderde yani Allah'ın kusursuz yaratışının hikmetli bir detayı olan olaylarda hep hayır ve hikmet aramak ve bu kavrayışa sahip olmanın sevincini yaşamaktır.

Hayır Gibi Görünen Olaylarda Şer, Şer Gibi Görünen Olaylarda Hayır Olabileceğini Bilmek...

Önceki satırlarda Allah'ın sonsuz akıl sahibi olduğundan ve dünya hayatında meydana gelen her olayı özel bir plan ve kader doğrultusunda, hayır ve hikmetle yarattığından bahsettik. Bu noktada anlaşılması gereken bir başka konu ise Allah'ın yarattığı olayların hangisinde hayır hangisinde şer olabileceğini asıl olarak bilecek olanın yalnızca Allah olduğudur. Çünkü Allah sonsuz, insan ise sınırlı bir akla sahiptir. İnsan ancak olayların dıştan görünen kısmı ile muhatap olabilmekte ve ancak kendi anlayışı ile bu olayları değerlendirebilmektedir. Sınırlı bilgi ve anlayışı ile kimi zaman hayır ve güzellik olan bir olay olumsuz, kötülük ile dolu olan bir olay ise olumlu ve hayırlı olarak nitelendirebilmektedir. Bu durumda doğruları görebilmek için iman eden bir insanın yapması gereken şey, Allah'ın sonsuz akıl ve bilgisine teslim olarak, her olaya hayır gözüyle bakmaktır. Nitekim Allah bir ayetinde insanlara şöyle seslenmiştir:

Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz. (Bakara Suresi, 216)

Allah'ın bu ayetinde bildirdiği gibi insanın kendisi için çok hayırlı ve güzel olacağını sandığı bir olay aslında dünyada ve ahirette hüsrana uğramasına neden olacak olabilir. Ya da zarara uğrayacağını düşünerek kaçtığı bir olay kişiye güzellik, bereket bolluk ve huzur getirecek olabilir. Tüm bunların gerçek bilgisi sadece ve sadece Allah katında gizlidir. Gerek şer gerekse hayır gibi görünen tüm olaylar Allah'ın dilemesiyle gerçekleşir. Allah kim için neyi dilerse o olur. Kuran'da, "**Allah sana bir zarar dokunduracak olsa, O'ndan başka bunu senden kaldıracak yoktur. Ve eğer sana bir hayır isterse. O'nun bol fazlını geri çevirecek de yoktur. Kul-larından dilediğine bundan isabet ettirir. O, bağışlayandır, esirgeyendir.**" (Yunus Suresi, 107) ayetiyle de bu önemli gerçek hatırlatılmıştır.

Dolayısıyla Rabbimizden bize gelen her olay, hayır gibi de görünse şer gibi de görünse aslında bizim için hayırlıdır. Daha önce söz ettiğimiz gibi olayların sonucunu takdir edebilecek olan zaman ve mekanla sınırlı insanlar değil, zamandan ve mekandan münezzehe olan, zamanı, mekanı, olayları ve insanları da tek bir anda yaratmış olan Allah'tır. (Detaylı bilgi için bkz. Zamansızlık ve Kader Gerçeği, Harun Yahya)

MÜMİNLER İÇİN HER OLAYDA HAYIR VARDIR

Her insanın hayatında zor anlar olarak nitelendirebilecek zamanlar vardır. Kuran ahlakından uzak yaşayan insanların çoğu bu zor anları huzursuzluk, üzüntü ve sıkıntı duyguları içerisinde geçirirler. Böyle ortamlarda sinirlilik, gerginlik, tartışmacılık yoğun bir şekilde sergiledikleri tavırlardır. Böyle tepkilerin olmasının tek nedeni ise kitabın başından beri söz ettiğimiz gibi, bu kişilerin dinin getirdiği güzel ahlaktan uzak kişiler olmalarıdır. Allah'a ve O'nun yaratmış olduğu kaderin kusursuzluğuna iman etmedikleri için, karşılaştıkları olayların, çektikleri zorlukların arkasında bir hikmet ve hayır göremezler. Nitekim iman etmedikleri için zaten dünyada geçirdikleri her an kendi aleyhlerine işlemektedir. Onlar da bunun sıkıntısı ve gerginliği içinde yaşamlarını sürdürürler.

Müminler ise, Allah'ın dünya hayatında kendileri için yarattığı zorlukların birer imtihan olduğunu bilirler. Bu denemelerin, salih Müslümanlar ile "kalplerinde hastalık bulunan" ve samimi olarak iman etmeyen kişilerin ayrılması için özel olarak yaratıldığının farkındadırlar. Çünkü Allah Müslümanları mutlaka deneyeceğini ve doğru olanlarla olmayanları birbirinden ayırt edeceğini Kuran'da vaat etmiştir:

Yoksa siz, Allah, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) belirtip-ayırmeden ve sabredenleri de belirtip-ayırmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? (Al-i İmran Suresi, 142)

Allah, murdar olanı, temiz olandan ayırdedinceye kadar mü'minleri, sizin kendisi üzerinde bulunduğunuz durumda bırakacak değildir...

(Al-i İmran Suresi, 179)

Bu konuyla ilgili olarak Kuran'da, Peygamberimiz (sav) döneminde yaşanan bir olay örnek verilmiştir:

İki topluluğun karşı karşıya geldiği gün, size isabet eden ancak Allah'ın izniyle idi. (Bu, Allah'ın mü'minleri ayırdetmesi; Münafıklık yapanları da belirtmesi içindi... (Al-i İmran Suresi, 166-167)

Yukarıdaki ayetler aslında şu ana kadar söz ettiğimiz konuyu açıklamaktadır. Peygamberimiz (sav) döneminde Müslümanlar zorlu ortamlarla karşılaşmış, zahiren bir takım sıkıntılar çekmişlerdir. Zahiren müminler zorlu bir mücadele içinde gibi gözükmektedirler. Ancak ayetlerde bildirildiği gibi bu olay da Allah'ın izniyle gerçekleşmiş ve müminlere zarar vermeye çalışan münafıkların ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Yani sonucu, müminler için -her zaman olduğu gibi- hayra dönmüştür.

Müminler, bu ayetlerde bildirilen gerçekleri bildikleri için kötü gibi görünen bir olayı ya da zorluk anını, samimiyetlerini, Rabbimize olan bağlılıklarını ve tevekküllerini göstermek için güzel bir fırsat olarak değerlendirirler. Dünyada hem zorluklarla hem de nimetlerle denediklerini asla akıllarından çıkarmazlar. Bu güzel ahlaklarının ve teslimiyetlerinin bir sonucu olarak Allah kötü gibi görünen olayları ve zorlukları salih kullarının lehine çevirir.

İlerleyen sayfalarda insanların günlük yaşamlarında karşılaşılabilecekleri bazı zorluklardan, dünya hayatına has denemelerden bahsedilecektir. Amaç, inananlar için

zorluk gibi görünen olayların ardında gizli olan hayırları, dünyada ve ahirette zorluklara sabretmenin müminlere getireceği güzellikleri ve nimetleri hatırlatmaktadır.

Mallardan Eksiltme İle Denenme

İnsanların birçoğunun yaşamlarındaki en önemli amaçlardan biri, mal, mülk zenginliğine sahip olabilmektir. Yaşamlarında çok önemli bir yer teşkil eden bu hedefe ulaşabilmek için her yolu dener, hiçbir şeyden çekinmezler. İnsanların mala verdikleri bu değer Kuran'da "tutkulu şehvet" ve "dünya hayatının çekici süsü" olarak tanımlanmıştır:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara süslü ve çekici kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olındır. (Al-i İmran Suresi, 14)

Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici süsüdür; sürekli olan salih davranışlar ise Rabbinin katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır.

(Kehf Suresi, 46)

Allah bir başka ayetinde ise dinden uzak insanlar için, "**Malı 'bir yığma tutkusu ve hırsıyla' seviyorsunuz.**" (Fecr Suresi, 20) diye bildirmektedir. Bu ayetten de anlaşıldığı gibi cahiliye toplumu insanları mal sahibi olma konusunda bir hırs içerisindeydiler. Çünkü mal ve mülk zenginliği, din ahlakını temel almayan toplumlar için, üstünlüğü ifade eden çok önemli bir özelliktir. Bu yanlış modelde, malı olana saygı duyulur, hürmet

gösterilir ve değer verilir. İnsanlar istedikleri zenginliği elde ettiklerinde çok büyük bir güce sahip olduklarını düşünürler. Bu bakımdan herkesin en öncelikli isteklerinden biri çok fazla zenginliğe sahip olmaktır. Cahiliye insanların mala ve zenginliğe bu kadar düşkün olmaları, hayatları boyunca sahip olduklarını kaybetme korkusunu da beraberinde getirir. Bu çarpık mantığa ve anlayışa sahip olan insanlar, malları bir sebepten dolayı ellerinden alınırsa tamamen umutsuzluğa düşerler ve Allah'a karşı isyankar bir tavır gösterirler. Mallarının eksilmesinin aslında bir deneme olduğundan tamamen gaflette oldukları için, büyük bir zarara uğramanın üzüntüsünü yaşarlar.

Oysa Allah Kuran'da, iman eden kullarına ellerinden çıkanlar için üzüntü duymamalarını ve kendilerine verdiği nimetler dolayısıyla da sevinip şımarmamalarını emretmiştir. (Hadid Suresi, 23) Allah, ayetlerinde insanları itidalli olmaya ve güzel ahlaka çağırmaktadır. Bir insanın mal ve mülkü arttığında şımarması, eksildiğinde ise ümitsizliğe kapılması Allah'a karşı nankörlük olur.

Fakat olayları kendi çarpık anlayışlarına göre değerlendiren cahiliye toplumu insanları mal kaybında duyulan üzüntüyü doğal karşılarlar. Örneğin, insanın hayatı boyunca çalışıp sahip olduğu serveti bir doğal afet nedeniyle birkaç saniyede elinden alınabilir. Ya da uzun süre para biriktirip aldığı güzel bir ev, kısa süren bir yangından dolayı kullanılamayacak hale gelebilir. Dünya hayatının bir deneme mekanı olduğunun ve böyle bir olay ile de imtihan edildiğinin bilincinde yaşamayan insan, malı bir anda elinden alındığında neye uğradığını şaşırır; olumsuz ve isyankar bir yapı gösterir.

Dinden uzak insanlar mal kaybını bu bozuk bakış açısıyla değerlendirdikleri için, bu olayın hayırlı ve iyi bir yönü olamayacağını düşünürler. Nitekim bu bakış açıları ve Allah'a karşı gösterdikleri tevekkülsüzlük nedeniyle, gerçekten de bu olay kendi aleyhlerinde olur.

Oysa hayır gözüyle bakan insanlar için durum tamamen farklıdır. Mülklerini yitirmelerinin o anda bilmedikleri pek çok hikmetleri ve hayırları bulunmaktadır. Belki de Allah, bu vesile ile zenginlikten şırmamış ve büyüklük hissi duyararak dünya hayatının geçici heveslerine kapılmış olan kullarına bir hatırlatma yapmaktadır. Onlara, bütün gücün Kendisi'ne ait olduğunu ve sadece Kendisi'ne rağbet etmeleri gerektiğini hatırlatmaktadır. Veya o zor anda sabreden, tevekkül eden kullarına dünyada ve ahirette daha güzeliyle karşılık vererek onlar için bilmedikleri hayırlı bir gelecek belirlemiş olabilir. Dünya hayatının geçici ve zahiri menfaatleri yerine sonsuz olan ahiret hayatındaki sayısız nimetleri onlara verebilir; ki dünyanın geçici nimetleri ile ahiretin sonsuz nimetleri arasında bir kıyas yapıldığında sonsuz ahiret nimetlerinin daha hayırlı olduğu son derece açıktır.

Bu tarz olayların dünyaya yönelik de pek çok hayır bulunabilir. Örneğin, bir insan yeni satın aldığı arabasıyla kaza geçirse ve araba ağır hasar görse bile bunda muhakkak bir hayır vardır. Allah, belki de bu insanı daha büyük bir kazadan ya da başına gelebilecek kötü bir olaydan korumuştur. Vicdanlı bir insan başına gelen bu olayı bir uyarı, bir hatırlatma olarak algılayıp bağışlanma diler ve Allah'ın yarattığı kadere kayıtsız şartsız teslimiyet gösterir.

"Olur ki Sevdiğiniz Şey Sizin İçin Bir Şerdir"

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Bakara Suresi'nin 216. ayetinde Allah, "şer" olarak görülen bazı şeylerin insanlar için hayır getirebileceğini haber vermiştir. Ancak aynı ayette bunun yanısıra insanların sevdiği şeylerin kendileri için "şer" olabileceğini de haber vermiştir. Kuran'da bu konuyla ilgili verilen bir örnek, cimrilik yapan zengin inkarcıların konumlarıdır. İnkarcıların, cimriliği, halk arasındaki tabiriyle "uyanıklık" zannetmeleri ve Allah yolunda kullanmadıkları zenginliklerinin kendileri için bir fayda getireceğini sanmaları çok büyük bir gaflettir. Çünkü Allah, böyle bir zenginliğin, sahipleri için "şer" olduğunu ve ahirette kendilerine azap nedeni olacağını Kuran'da bildirmiştir:

Allah'ın bol ihsanından kendilerine verdiği şeylerde cimrilik edenler, bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır; bu, onlar için şerdir. Kıyamet günü cimrilik ettikleriyle tasmandırılacaklardır. (Al-i İmran Suresi, 180)

Kasas Suresi'nde de, Allah'ın kendisine büyük bir zenginlik verdiği fakat bu nedenle şımarıklığa kapılan ve azgınlaşan Karun'un kıssası anlatılmaktadır. Kendisine yapılan uyarıları dinlememesi nedeniyle helak edilen Karun'un durumu, insanlar için ibret teşkil etmektedir. Karun'un durumu Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

...Biz, ona öyle hazineler vermiştik ki, anahtarları, birlikte (taşımaya) davranan güçlü bir topluluğa ağır geliyordu. Hani kavmi ona demişti ki: "Şımararak sevinme, çünkü Allah, şımararak sevince kapılanları sevmez." "Allah'ın sana verdi-

ğiyle ahiret yurdunu ara, dünyadan da kendi payını (nasibini) unutma. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsanda bulun ve yeryüzünde bozgunculuk arama. Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez." Dedi ki: "Bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir." Bilmez mi, ki gerçekten Allah, kendisinden önceki nesillerden kuvvet bakımından kendisinden daha güçlü ve insan-sayısı bakımından daha çok olan kimseleri yıkıma uğratmıştır. Suçlu-günahkarlardan kendi günahları sorulmaz. (Kasas Suresi, 76-78)

Ayetlerde bildirildiği gibi Karun sahip olduğu zenginliğin kendisine hayır getireceğini zannetmiş ve elindekiyle şımarıklığa kapılmış, büyüklenmiştir. Ancak sonunda hüsrana uğramıştır.

Müminlerin ise "malı-mülkü" değerlendirilme şekli cahiliyenin buraya kadar anlatılan bozuk anlayışından tamamen farklıdır. Kuran'ın emrettiği gibi davranan bir mümin için mülk sahibi olmak hayatında çok önemli bir yer tutmaz. Mal tutkusu, yığma hırsı gibi cahiliyeye özgü davranışların hiçbiri müminlerin üstün ahlakında görülmez. Çünkü mümin tüm yaşamını Allah'ın rızasını kazanmaya adanmıştır. Bu sebepten dolayı mallarını da Allah yolunda kullanır ve nefsinin bencil tutkularına asla kapılmaz; dünyevi çıkarlara değil, her zaman ahirette kazanacağı güzelliklere yönelir. İşte böyle hareket eden müminler Allah katında üstün kılınmıştır.

Bu gerçeğin farkında olan peygamberler, elçiler, salih müminler tarih boyunca kendilerine nimet olarak verilen malın aslında Allah'a ait olduğunu bilerek hareket etmişler; tüm servetlerini ve zenginliklerini Allah'ı razı edecek şekilde kullanmışlardır. Örneğin, ayette belirtildiği üzere

müminler, **mala olan sevgilerine rağmen onu yakın-lara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-di-lenene ve kölelere verecek** bir ahlaka ve merhamete sahiptirler. (Bakara Suresi, 177) Ayrıca müminler bazı in-sanların yaptığı gibi gösteriş olarak değil, tam tersine **"yalnızca Allah'ın rızasını kazanmak ve imanlarını kökleştirip-güçlendirmek için infak"** ederler. (Bakara Suresi, 265) Dolayısıyla mallarından bir eksilme olduğu zaman da cahiliyenin tepkilerinin tam tersi olarak, bunun Allah'ın bir imtihanı olduğunun bilincinde hareket ederler, sabrederler ve hayır gözüyle bakarlar. İnananların böyle bir durumda nasıl bir tavır gösterdikleri Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, herşeye güç yetirensin." (Al-i İmran Suresi, 26)

Sonuçta, inananlar çok iyi bilirler ki inkarcıların malları onlara dünyada hayır değil tam aksine bir azap konusu olacaktır. Bu, Allah'ın vaadidir:

Şu halde onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Allah bunlarla ancak onları dünya hayatında azablandırmak ve canlarının inkar için-deyken zorlukla çıkmasını ister. (Tevbe Suresi, 55)

Hastalıkların Ardındaki Gizli Hikmetler

Cahiliye toplumu insanları sürekli olarak gelecekle-ri için planlar yaparlar ve bu planlarının her zaman ken-di tasarladıkları şekilde gelişmesini beklerler. Bu yüzden de ani gelen bir hastalık veya beklenmedik bir kaza ile

karşılaştıklarında bir anda tüm yaşamları alt üst olur. Çünkü kendi yaptıkları planlar içinde hastalık veya kaza gibi bir olaya hiç yer vermemişlerdir. Hatta birçoğu, sağlıklı bir bedene sahipken -her gün binlerce kişinin başına gelebilen- bu tarz olaylarla karşı karşıya gelebileceğini düşünmemiştir bile.

Bu yüzden de cahiliye insanları böyle bir durum oluştuğunda hemen isyankar bir tutum içine girerler. "Niye benim başıma böyle bir olay geldi?" gibi kader gerçeğine son derece ters bir davranış gösterirler. Bu mantıkla hareket eden, dinden uzak insanlar için bir hastalık veya kaza anında tevekkül etmek ya da karşılaştıkları olaya hayır gözüyle bakmak mümkün değildir.

Kader gerçeğini kavrayamamış olan bu insanlar, başarılarına gelen bir hastalığın sebebi olarak yalnızca virüsleri veya mikropları görürler. Yine aynı şekilde bir trafik kazası geçirdiklerinde, bunun tek sebebinin kötü araba kullanan bir insan olduğunu zannederler. Halbuki gerçek böyle değildir. Hastalığa sebep olan her mikroorganizma, veya insana zarar veren her araç, her insan Allah'ın sebep olarak yarattığı varlıklardır. Ve bu varlıkların hiçbiri başıboş değildir; tümü ancak ve ancak Allah'ın kontrolü ile hareket etmektedirler. Eğer bir virüs yüzünden bir insan ağır bir hastalığa yakalanıyorsa, bu, Allah'ın bilgisi dahilindedir. Eğer bir araba bir insana çarpıp onu sakat bırakıyorsa, bu da Allah'ın kaderine tabi bir olaydır. Bir insan ne yaparsa yapsın bunları değiştiremez; kaderinden tek bir anı çekip çıkaramaz. Çünkü kader bir bütün olarak yaratılır. Ve sonsuz kudret sahibi Allah'a teslim olan, O'nun sonsuz aklına ve rahmetine güvenip dayanan insan için hastalık da, kaza da, musibet de sonu

hayırla bitecek geçici imtihanlardır.

Önemli olan, Allah'a iman eden, O'nun yaratmış olduğu kadere teslim olan insanların bu tür zorluk ve hastalık anlarında gösterecekleri güzel ahlaklardır. Hastalıklar ve kazalar, müminlerin sabırlarını ve ahlaklarının güzelliğini gösterebilecekleri bir dönem ve Allah'a yaklaşmak için çok önemli bir fırsattır. Allah Kuran'da zorluklar karşısında gösterilecek sabrın önemini anlatırken hastalık dönemini de belirtmiştir:

...Ama iyilik, Allah'a ahiret gününe, meleklerle, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Yukarıda da söylediğimiz gibi ayette hastalık döneminin de belirtilmiş olması düşündürücüdür. Fiziksel bir rahatsızlıkla karşılaşan insanın güzel ahlak göstermek için bütün bunların birer imtihan olduğunu; hastalığı da şifayı da sadece Allah'ın yarattığını düşünmesi gerekir. Eğer kişi hastalığındaki veya uğradığı kazadaki hayırları ve hikmetleri düşünürse, bunları o an için göremese bile karşılaştığı zorluktan çok karlı çıkar. Dünyada geçici bir zorluk yaşar ama, Allah'ın izniyle ahirette Rabbimize içten teslim olmuş olmanın sonsuz güzelliği ile mükafatlandırılır.

Ancak unutulmamalıdır ki, bu gerçeği kalben kavra-

yabilmek ve asıl olarak böyle bir olayla karşılaştığında güzel ahlak gösterebilmek çok önemlidir. Bunun için de insanın bütün hastalıkların bir hikmet üzerine yaratıldığını aklından çıkarmaması gerekir. Allah dilerse insan hiçbir zaman hasta olmaz, ağrı duymaz veya acı çekmez. Ama eğer insan böyle bir zorlukla karşılaşır da, bilmelidir ki bu zorluğu yaşamasının, hem dünyanın geçiciliğini hem de Allah'ın sonsuz gücünü anlayabilmesi açısından pek çok hikmeti vardır.

Bu bölümde bu hikmetlerden birkaçından söz ederek, hastalık veya kaza gibi durumlarda samimi bir müminin tevekkül ve teslimiyetinin nasıl olması gerektiğine dikkat çekeceğiz.

Hastalık insana aciz olduğunu ve Allah'a muhtaç olduğunu hatırlatır

Hastalık anında, insanın o güne kadar sapaşğlam olan vücudu gözle dahi göremediğı virüslere ve mikrop-lara karşı yenik düşer. Ve bilindiğı gibi pek çok hastalık, halsizlik, çeşitli bölgelerdeki ağrı ve acıyla kendini gösterir. Hatta bazı hastalık türlerinde insan yataktan dahi kalkamayacak kadar yorgun olabilir ya da o derece ağrı içerisinde olabilir. Mikroskobik bir virüsün kendi bedeni üzerinde meydana getirdiğı bu zayıflığa engel olmaya güç yetiremeyen insan, böyle anlarda acizliğini ve Allah'a ne kadar muhtaç bir durumda olduğunu çok daha iyi kavrar. Böylece sağlıklı iken büyüklüğe kapılan, enaniyet yapan, sahip olduklarıyla gururlanan kişi belki de gereğı gibi düşünmediğı bu gerçeğın şuuruna varabilir. Herşeyin yaratıcısı olan Rabbimizin sonsuz kudretini daha iyi takdir edebilir.

Hastalıkla birlikte sağlıklı olmanın Allah'ın bir lütfu ve nimeti olduğu daha iyi anlaşılır

Günlük hayatta çoğu zaman düşünülmeyen konulardan bir tanesi de sağlıklı olmanın aslında ne derece büyük bir nimet olduğudur. Uzun süre hasta olmayan, dolayısıyla bir rahatsızlık, ağrı ya da acı hissetmeyen insan bu duruma alışır. Ama ani bir hastalık ile karşılaştığında aslında sağlıklı olmanın sadece Allah'ın bir lütfu olduğunun farkına varır. Çünkü bir şeyin değeri, o şey kaybedildiğinde veya ondan mahrum kaldığında çok daha iyi anlaşılır. Ünlü İslam düşünürü Said Nursi'nin de söylediği gibi; "Soğuk olmazsa sıcaklık anlaşılmaz; zevksiz kâhır. Açlık olmazsa yemek lezzet vermez. Maraz olmazsa sıhhat lezzetsizdir. Yani herşey zıttıyla anlaşılır ve kıymet kazanır."

İnsan ciddi bir hastalıkta dünyanın geçiciliğini, ölümü ve ahireti daha çok düşünür hale gelebilir

İnsanların çok büyük bir kısmı hayati önemi olan bir hastalığa yakalandıklarında ya da bir uzuvlarını kaybettiklerinde bu olayı kendileri için kötü bir olay olarak değerlendirebilirler. Oysa belki de bu kişinin hastalığı dert olarak, bela olarak değil ahiretinin kurtulması ve yalnızca Allah'a yönelmesi için bir vesile olarak da kendisine verilmiş olabilir. Çünkü ciddi bir hastalığa kapılan insanın doğal olarak şuuru daha çok açılır. Yaşadığı zorlu hastalık insanın içinde bulunduğu alışkanlıklara dayalı ruh halinden yani gafletten çıkarak yaşamının anlamını ve ahiret gerçeğini daha çok düşünmesine neden olur. Bu kişi dünyaya bağlılığın anlamsızlığını ve ölümün ne

kadar yakınında olduğunu çok net olarak kavrama imkanı bulur. Tüm hayatını gaflet içerisinde geçirecekken, hiç beklemediği bir anda hastalanması ile birlikte belki de ahiret yaşamının ve Allah'ın rızasını kazanmanın önemini kavrayıp sonsuz hayatında kurtuluş bulabilir.

İnsanın Allah'a olan duası ve yakınlığı artar

Ciddi bir hastalığın vücut üzerindeki belirtileri arttıkça insan her zaman düşünmekten kaçtığı ölümü düşünmeye başlar ve bu durumda kişi tüm samimiyetiyle Allah'a dua ederek sağlıklı bir hale gelmeyi ister. Yaşamı boyunca hiç dua etmemiş bir insan bile böyle amansız bir hastalık karşısında Allah'a yalvarma ihtiyacı duyar. Rabbimize karşı son derece samimi dualarda bulunur; bu sebepten dolayı da Allah'a olan yakınlığı artabilir. Ve eğer bu kişi iyileştiğinde de aynı samimiyetle dualarını sürdürürse, sağlığına kavuştuğunda nankörlük etmezse yakalandığı hastalık onun için büyük bir hayra yani ihlaslı bir yaşam sürdürmesine vesile olmuş olur.

Allah Kuran'da böyle zorluk anlarında Kendisi'ne yönelen insanlardan söz etmiştir:

İnsana nimet verdiğimiz zaman, yüz çevirir ve yan çizer; ona bir şer dokunduğu zaman ise, artık o, geniş (kapsamlı ve derinlemesine) bir dua sahibidir. (Fussilet Suresi, 51)

İnsana bir zarar dokunduğunda, yan yatarken, otururken ya da ayaktayken Bize dua eder; zararını üstünden kaldırdığımız zaman ise, sanki kendisine dokunan zarara Bizi hiç çağırmamış gibi döner-gider. İşte, ölçüyü taşıranlara yapmakta oldukları böyle süslenmiştir. (Yunus Suresi, 12)

İnsanlara bir zarar dokunduğu zaman, 'gönülden katıksız bağlılar' olarak, Rablerine dua ederler; sonra Kendi'nden onlara bir rahmet taddırınca hemencecik bir grup Rablerine şirk koşarlar. (Rum Suresi, 33)

Ancak yukarıdaki ayetlerden anlaşıldığı gibi insanın zorluk anında dua etmesi yeterli değildir; insan Allah'a karşı acizliğini anladığında dua ettiği gibi, kendisine nimet verildiğinde de Allah'a sığınması gerekir. Ve belki de bir hastalık ve sıkıntı, bu zorluğa maruz kalan kişinin aczini anlayarak tevbe etmesine ve geri kalan ömrünü teslimiyetle geçirmesine vesile olacaktır.

Hastalığa gösterilen sabrın ve tevekkülün karşılığını ahirette sonsuz cennete kavuşarak alabilir

Daha önce de belirttiğimiz gibi hastalıkların bir hikmeti de dünya hayatında insanların sabırlarının ve Allah'a olan tevekküllerinin denenmesidir. Müminler bir hastalık durumunda Allah'a olan sadakatleri, gösterdikleri tevekkül ve sabırları ile cahiliye toplumunu oluşturan fertlerden ayrılırlar. Çünkü zor zamanlarda gösterdikleri güzel tavırlarının Allah'ın rızasını kazanmaya uygun olduğunu bilir ve ahirette de büyük bir karşılığının olacağını umarlar. Hastalığı öncesinde Allah'a tam olarak teslim olmamış bir kişi ise belki hastalığı sayesinde bu güzel özellikleri kazanabilir; geçici dünya hayatındaki kısa süreli sıkıntılarının karşılığında sonsuz cennet hayatının nimetlerine kavuşabilir.

Hız. İbrahim'in hastalık karşısındaki samimi duası müminler için güzel bir örnektir:

"Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur. Beni öldürecek, sonra diriltecek olan da O'dur,"
(Şuara Suresi, 80-81)

Bir başka güzel örnek ise Hz. Eyüb'ün hastalığı sırasındaki tavrı ve üstün ahlakıdır. Kuran'da bildirildiğine göre, Hz. Eyüp şiddetli bir hastalığa yakalanmış; buna karşılık hastalığı esnasında Allah'a çok büyük bir bağlılık ve sadakat göstererek örnek bir tavır sergilemiştir. Bu nedenle Hz. Eyüp Rabbimize olan teslimiyetli ve tevekküllü tavrıyla Kuran'da övülmüş bir peygamberdir.

Kuran'da haber verildiğine göre Hz. Eyüp yakalandığı hastalığın yanında bir de şeytanın olumsuz telkiniyle karşılaşmıştır. Şeytan, içinde bulunduğu hassas durumdan faydalanarak onu tevekkülsüz davranmaya teşvik etmiştir. Hastalık sırasında insan dikkatini çok fazla yoğunlaştıramadığı için şeytanın telkinine açık bir duruma gelebilir; ancak Hz. Eyüp Allah'a gönülden bağlı bir peygamber olarak şeytanın bu tuzağına düşmemiştir. Sıkıntısını samimi olarak Allah'a açmış ve O'ndan yardım dileyerek dua etmiştir. Kuran'da Hz. Eyüp'ün örnek duası şöyle bildirilmektedir:

**Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu:
"Şüphesiz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi.
Sen merhametlilerin en merhametli olanısın."
Böylece onun duasına icabet ettik. Kendisinden
o derdi giderdik... (Enbiya Suresi, 83-84)**

Allah, onun bu samimi duasına icabet ederek "Şafi" (şifa veren) sıfatı ile hastalığının şifasını Hz. Eyüb'e bildirmiştir:

Kulumuz Eyyub'u da hatırla. Hani o:"Herhalde şeytan, bana kahredici bir acı ve azab dokun-

**durdu" diye Rabbine seslenmişti. "Ayağını dep-
ret. İşte yıkanacak ve içecek soğuk" (su, diye
vahyettik.) Katımızdan ona bir rahmet ve temiz
akıl sahiplerine bir öğüt olmak üzere ailesini ve
onlarla birlikte bir benzerini de bağışladık. "Ve
eline bir deste (sap) al, böylece onunla vur ve
andını bozma." Gerçekten, Biz onu sabredici
bulduk. O, ne güzel kuldu. Çünkü o, (daima
Allah'a) yönelip-dönen biriydi. (Sad Suresi, 41-44)**

Hz. Eyüp hastalığı esnasında Allah'a olan tevekkülü, bağlılığı ve sabrı ile gösterdiği üstün ahlakın mükafatını ve karşılığını hiç kuşku yok ki eksiksiz olarak almıştır. Kendisinden sonra gelen tüm Müslümanlara da bu derin tevekkülü ile güzel bir örnek olmuştur.

Müminlerin Yaptıkları Hatalar da Hayırlarına Döner

Cahiliye toplumlarında en çok çekinilen konulardan bir tanesi hata yapmaktır. Çünkü hata yapan kişi toplumun gözünde küçük düşer ve genellikle de alay konusu edilir. Veya kendisi açısından önemli gördüğü bazı fırsatları kaçırabilir. Bu yüzden cahiliye bireyleri arasında hata yapmak adeta korkulu bir rüya haline gelmiştir.

Oysa Kuran ahlakında durum oldukça farklıdır. İlk olarak mümin kişileri yaptıkları hata ile değerlendirmez. Hata yapan kişinin de bir insan olduğunu, hataya yatkın bir yapısı olduğunu bilir; ona karşı şefkat ve merhamet duyar. Bununla birlikte mümin kendi bir hataya düştüğünde ise samimi olarak düşünüp yanlışlığını anlar; Allah korkusu ve vicdanı onu hemen harekete geçirir. Hatasını telafi etmek için çalışır. Sonsuz merhamet sa-

hibi olan Allah'a dua ve tevbe eder.

Müminin hata yaptığında duyduğu pişmanlık ise yine kendisinin hayrına döner. Çünkü bu, cahiliyenin yaşadığı sıkıntılı bir pişmanlık değil, bir daha aynı hatayı tekrarlamamaya yönelik bir karardan ibarettir. Bu durumda müminin gösterdiği teslimiyet, tevekkül ve tüm olayların kaderinde olduğunu bilerek hareket etmesi çok önemlidir. Böylece Allah'a olan yakınlığı çok daha fazla artar.

"Her Nefis Ölümü Tadıcıdır..."

Cahiliye inancına göre bir insanın başına gelebilecek en kötü olaylardan biri, yakınlarının veya kendisinin ölümüdür. Ölümeye yaklaşmış olmak ya da bir yakını yitirmek en çok korkulan konuların başında gelir. Ölüm, her zaman bir an önce kapatılması ve başka konular açılarak geçiştirilmesi gereken bir mevzu olarak değerlendirilir. Cahiliyenin çarpık anlayışına göre belki birçok konuya hayır gözüyle bakılabilir; ama bir kişinin ölümünde asla bir hayır görülmez.

Dini yaşamayan toplumların ölümü değerlendirilme biçimleri hep birbirine benzerdir ve farklı bir düşünce asla akıllarından geçmez. Söz konusu çevrelerde ölüm bir yokoluş olarak görülmekte ve ahiret hayatına tereddüt ile yaklaşılmaktadır.

Dinden uzak insanlar için dünya hayatı tek yaşamları, sahip olabilecekleri tek ömürdür. Ölüm ile birlikte bu imkan tamamen kaybolmakta ve çarpık anlayışlarına göre ölen kişinin arkasından geriye sadece üzüntü kalmaktadır. Özellikle de çok sevdiği bir yakını vefat eden bir insan için dünyasında muhakkak büyük bir üzüntü ve sıkıntı yaşar. Hatta yakınının genç yaşta ve ani bir şekilde öl-

mesi durumunda Allah'a ve kadere karşı isyana kadar varan davranışlar birbiri ardınca gelir.

Oysa dinden uzak olan bu insanlar çok önemli gerçekleri unutmaktadırlar: Öncelikle yeryüzündeki insanların hiçbiri kendi istekleriyle dünyaya gelmemişlerdir. İnsanların hiçbiri kendi iradeleriyle yaşam sahibi olmamışlardır. Tüm insanların yaşamı Allah'a aittir; herkes Allah'ın takdir ettiği zamanda ve O'nun dilemesiyle hayat bulmuştur. O halde göklerin, yerin ve bu ikisi arasındaki canlı cansız her varlığın sahibi olan Allah, dilediği kişinin canını dilediği şekilde ve dilediği zamanda alacaktır. Allah'ın kaderde belirlemiş olduğu bu zamanı kimsenin ertelemeye veya öne almaya gücü yetmez. Bu gerçek Kuran'da şöyle bildirilir:

Allah'ın izni olmaksızın hiçbir nefis için ölmek yoktur. O, süresi belirtilmiş bir yazıdır. Kim dünyanın yararını (sevabını) isterse ona ondan veririz, kim ahiret sevabını isterse ona da ondan veririz. Biz şükredenleri pek yakında ödüllendireceğiz. (Al-i İmran Suresi, 145)

Ayrıca insan ölümden uzaklaşmak için ne kadar tedbir alırsa alsın; kendince ne kadar güvenli yerlere sığırsa sığınsın ölümden kaçamaz. Hiç beklemediği bir şekilde bu dünyadan ayrılabilir. Aynı şekilde bir yakınının ölmemesi için ne kadar uğraşsa da, hatta tüm dünyanın imkanlarını seferber etse de bu isteğini -Allah dilemedikçe- gerçekleştiremez. Bir ayette ölümün her yerde insanı bulacağı şu şekilde ifade edilmiştir:

Her nerede olursanız, ölüm sizi bulur; yüksekçe yerlerde tahkim edilmiş şatolarda olsanız bile... (Nisa Suresi, 78)

Bu yüzden insanın yapması gereken ölümden kaçmaya veya yakınlarını kaçırmaya çalışmak değil, aksine ölümden sonrası için hazırlık yapmak ve sevdiği insanların da ahiretleri için hazırlık yapmalarına vesile olmaktır.

Ölüm Bir Son Değil, Başlangıçtır

Ahiret inancı taşımayan veya inançları zayıf olan insanların ölüm ve ölümden sonraki yaşama bakış açıları son derece çarpıktır. Bundan dolayı yukarıda anlattığımız gibi ölümleri hayırlı bir olay olarak değil, bir musibet olarak değerlendirirler. Ölen kişiyi bir daha asla göremeyeceklerini ve onun toprak olarak yok olduğunu düşünürler.

Oysa ölüm bir yokoluş değildir; aksine insanların asıl yurtları olan ahiret hayatına geçişleridir. İnsanların, dünyada işledikleri iyiliklerin ve kötülüklerin karşılığını görecekleri hesap gününe yaklaştıkları bir olaydır. Ve istisnasız her insan ölüm anı ile karşılaşacaktır; ebedi yurt olan ahirete geçecektir. Bu, kimi insan için çok genç yaşlarda olabileceği gibi kimi insan içinde ileri yaşlarda olabilir. Ama sonuç olarak hiçbir insan yeryüzünde baki kalmayacaktır; insan yaşadığı her gün ölüm anına biraz daha yaklaşmaktadır. Bu yüzden ölümden kaçmaya çalışmak, ölümleri düşünmemek, ölümleri bir musibet olarak değerlendirmek son derece akılsızca bir davranıştır.

Bazı kişiler ise ahiret inançları olduğunu söylemelerine rağmen yine de ölen kişinin arkasından ağlamayı ve hüzünlenmeyi doğal karşılarlar. Halbuki Allah'ın adaleti sonsuzdur. Ölen kişi Rabbimize hesabını verecek ve dünyada yaptığı her şeyin karşılığını misliyle alacaktır. Bu yüzden Allah'a ve ahiret gününe inanan, dün-

Allah, dilediği kişinin canını dilediği şekilde ve dilediği zamanda alacaktır. Allah'ın kaderde belirlemiş olduğu bu zamanı kimsenin ertelemeye veya öne almaya gücü yetmez.

ya hayatında Allah'ın istediği gibi bir hayat yaşayan her insan için ölüm sonsuz güzellikteki bir yaşamın kapısıdır. Ancak yeryüzünde büyüklenmiş, ahireti inkar etmiş, Allah'a hesap vereceğini gözardı etmiş cahiliye insanları için ölüm, sonsuz bir azabın kapısıdır. Bu yüzden sözkonusu insanların, ölümü bir hayır olarak değerlendirmeleri mümkün değildir. Ama Müslümanlar için ölüm, ebedi kurtuluşun başlangıcıdır.

Bu anlayış nedeniyle, bir müminin ölümü ile karşılaşan diğer müminlerin tepkileri de cahiliye ahlakından ve hareketlerinden kesin olarak ayrılmaktadır. Çünkü cahiliye inancına göre olabilecek en kötü olay olarak değerlendirilen ölüm, müminler için aslında yine hayır vesilesidir.

Uzun ve hayırlı ömür süren bir müminin Allah katın-

da üstün bir değeri vardır. Buna örnek olarak Hz. Nuh'u verebiliriz. Allah Kuran'da, Nuh Peygambere çok uzun bir ömür verdiğini bildirmektedir. Hz. Nuh yaşamının her anında Allah'ın rızasını, rahmetini, cenneti kazanmak için çabaladığından dolayı bu süre ahiretteki ecrini ve karşılığını kat kat arttırmıştır.

Buna karşılık inkarcı toplulukların tamamının içine düştüğü bir yanlışlık vardır ki, o da kendilerine tanınan yaşam süresi ne kadar uzun olursa, bunun o kadar hayırlarına olduğunu zannetmeleridir. Aşağıdaki ayet bu konudaki gerçeği çok kesin bir biçimde açıklamaktadır:

O küfre sapanlar, kendilerine tanıdığımız süreyi sakın kendileri için hayırlı sanmasınlar, Biz onlara, ancak günahları daha da artsın, diye süre vermekteyiz. Onlar için aşağılatıcı bir azab vardır. (Al-i İmran Suresi, 178)

Bütün ideallerini ve yaşamlarını dünya hayatının geçici yararını elde etme amacı üzerine kuran cahiliye insanları ömürleri ne kadar uzun olursa o kadar çok dünyevi nimetlerden faydalanabileceklerini düşünürler. Böylece Allah'ı ve ahiret gününü tamamen unutarak yaşayan bu insanlar, boşa kullandıkları zamanın ahiret yaşamları için ne derece büyük önem taşıdığının şuuruna varmazlar. Oysa yukarıdaki ayette de bildirildiği gibi kendileri için hayır zannettikleri bu süre tamamen aleyhlerine işlemektedir.

Bu örnek üzerinde düşünen insan, hayır ve şer konusunu nasıl değerlendirmek gerektiğini, Allah'ın "**hayır zannettiğiniz şer, şer zannettiğiniz hayır**" olabilir hükmünü çok daha derinlemesine kavrayabilir.

*Şüphesiz Biz,
yeryüzü üzerindeki şeyleri
ona bir süs kıldık; onların
hangisinin daha güzel
davranışta bulunduğunu
deneyelim diye.
(Kehf Suresi, 7)*

OLAYLARDAKİ HAYIRLARI GÖRMEYİ ENGELLEYEN NEDENLER

Dünyanın Bir İmtihan Yeri Olduğunu Unutmak

Bir kısım insanlar yaşamlarının büyük bir bölümünün günlük hayatın akışı içinde, tesadüfler neticesinde geliştiğini zannederler. Fakat bu çarpık değerlendirme çok büyük bir yanılgıdır. Kişinin kanser olması veya yakınına trafik kazasında kaybetmesi gibi büyük olaylardan, yediği yemeğe veya giydiği kıyafete kadar herşey kişinin kaderinde Allah'ın belirlediği olaylardır. Sürekli ifade ettiğimiz gibi, tüm bu olaylar kişinin denenmesi için en ince ayrıntısına kadar yaratılmaktadır.

İşte, inananlarla inkarcılar arasındaki en temel fark bu noktada açığa çıkar. Müminler hem kendi başarılarına gelen hem de çevrelerinde gerçekleşen olayları çok farklı bir bakış açısı ile değerlendirirler. Bu değerlendirme şekli Kuran'ın onlara öğrettiği şekilde, yani her olayı bir deneme gözüyle değerlendirme doğrultusundadır. Dolayısıyla müminler karşılaştıkları her olayda sınındıklarının bilincinde olarak Allah'ı razı edecek davranışlar göstermeye gayret ederler.

Diğer taraftan İslam'ın getirmiş olduğu gerçeklere kayıtsız kalan insanların ulaşmaya çalıştığı pek çok hedef vardır. Bu hedefler genellikle, iyi bir okulda okumak, mutlu bir evlilik yapmak, çocuklarını evlendirmek, başarılı bir işadamı olmak, yüksek bir mevkiye gelmek,

zengin ve itibarlı bir insan olmak gibi konularda yoğunlaşır. Tüm bu sayılanların ortak noktasına dikkat edilirse hepsinin yalnızca dünyaya ait istekler ve amaçlar olduğu göze çarpacaktır. Bunlara ulaşmayı hayatlarının en önemli gayesi haline getiren insanların bütün planları ve uğraşları bu dar çerçeve içindedir. Çünkü önceki bölümlerde izah ettiğimiz gibi insanların çoğu, yaşamlarını sadece bu dünyadan ibaret zannederler. Oysa bu zan, çok büyük bir yanılgıdır. Bir insan hayatı boyunca her istediğini elde etmiş bile olsa, eninde sonunda yaşamı bir yerde noktalanacaktır. Ve gerçek sonsuz yaşam olan ahirete adım atacaktır. Dolayısıyla sadece dünyanın geçici süslerini kazanmaya yönelik bir hayat, Allah'ın dilemesi dışında boşa geçmiş bir hayattır.

Üstelik böyle bir hayatı kendine amaç edinmiş bir insanın dünyada da istediklerine eksiksiz olarak kavuşması mümkün değildir. Allah'ın yarattığı kanuna göre, dünya üzerindeki varlıklar zaman içerisinde bozulmaya uğrar. Zamanın yıpratıcı etkisi istisnasız herşey üzerinde etkisini gösterir. Örneğin, çok güzel görümlü, hoş kokulu bir meyve bir kaç gün sonra yenmeyecek hale gelir; yıllarca çaba harcanarak elde edilen bir ev eninde sonunda eskir ve kullanılmaz duruma gelir. Ve en önemlisi dünyadaki herşey gibi insan bedeni de zaman içerisinde bozulmaya doğru hızla yol alır. Zamanın getirdiği yıpranmayı ve vücudun yaşlılığa olan geçişini, tüm insanlar yaşamak durumundadır. Saçların beyazlaması, belli bir yaştan sonra hücrelerin ölmeye başlaması, vücudu meydana getiren uzuvlarda ortaya çıkan aksamalar, derinin kırıışması ve diğer pek çok alamet insanın ölüme yaklaştığını hatırlatan açık delillerdir.

Yaşlanmanın yanı sıra insan ömrü, en iyi ihtimalle ortalama 60-70 yıldır ki karşılaşılan pek çok olay ile bu süreç daha da kısalabilir: Trafik kazası, ölümcül bir hastalık gibi faktörler insanın hiç beklemediği bir anda hayatını kaybetmesine neden olabilir. Önceki bölümde de söz ettiğimiz gibi insan ne kadar ölümü düşünmemeye, onu aklından çıkarmaya çalışırsa çalışsın kaçınılmaz sonla bir gün kendisi de karşılaşır. İster dünyanın en güzel insanı olsun, ister en zengini, isterse de en ünlüsü her insan ölüm gerçeğiyle yüz yüze gelir. Tüm hayatını harcayarak elde ettiği mallar, mülkler, evlatlar, dostlar onu ölümden koruyamaz:

De ki: "Elbette sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşip-buluşacaktır. Sonra gaybı da müşahede edilebileni de bilene (Allah'a) döndürüleceksiniz. O da size yaptıklarınızı haber verecektir. (Cuma Suresi, 8)

Tüm bunlar tek bir gerçeği gösterir; dünya hayatı geçicidir ve insanın gerçek yurdu değildir. O halde insanın asıl hedefi bu dünya değil ahiret olmalıdır:

Size verilen herhangi bir şey, dünya hayatının metaı (kısa süreli faydalanması)dır. Allah katında olan ise, daha hayırlı ve daha süreklidir. (Bu da) iman edip Rablerine tevekkül edenler içindir. (Şura Suresi, 36)

Dünya hayatının geçici olduğu ve insanın da ölümlü bir bedene sahip olduğu bu kadar açıkken, üzerinde düşünülmesi gereken çok önemli bir konu ortaya çıkmaktadır. Bu konu ise, insanın yaratılış amacıdır.

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olan-

dır, çok bağışlayandır. (Mülk Suresi, 2)

Allah, Kuran'daki pek çok ayet ile insanın yaratılış amacının kendisine kulluk etmek olduğunu ve dünya hayatının da iyi ile kötülerin birbirinden ayrılması için bir deneme mekanı olarak yaratıldığını bildirmiştir. Bu konudaki bir başka ayet şöyledir:

Şüphesiz Biz, yeryüzü üzerindeki şeyleri ona bir süs kıldık; onların hangisinin daha güzel davranışta bulunduğunu deneyelim diye. (Kehf Suresi, 7)

İnsan, hayatı boyunca sürekli olarak bir denemeye tabi olduğuna göre başına gelen olayların hiçbiri tesadüfen meydana gelmez. Eğer insan bunları kavrayamaz ve olayların Allah'tan bağımsız olarak geliştiğini zannederse -Allah'ı tenzih ederiz- o zaman çok büyük bir hataya düşmüş demektir. Çünkü hayatın akışı içinde gelişen tüm olaylar aslında Allah'ın kendisine özel olarak yaşattığı birer imtihandır. Ve insan bu imtihan karşısında vereceği tepkilerden, yapacağı davranışlardan sorumlu tutulur. Bu davranışları ve ahlaki sonsuz yaşamındaki konumunu belli edecektir.

Büyük veya küçük hiçbir şeyin tesadüfen meydana gelmeyeceği, hepsinin Allah'ın o kişinin kaderinde takdir ettiği olaylar olduğu insanın aklından çıkarmaması gereken en önemli gerçeklerden biridir. İnsan bu gerçeği unutmadığı sürece karşılaştığı herşeyin kendisi için hayır dolu olduğunu da unutmaz. Çünkü karşılaştığı herşey Allah'ın takdiridir. Bu durumda insanın karşılaştığı olaylardaki hayır ve hikmetleri görebilmesi, kısacası herşeyi "hayra yorması" için öncelikle dünya hayatının bir imtihan yeri olduğunu aklından çıkarmaması gereklidir.

Kimseye kaldırabileceğinden fazla yük yükletilmez

Allah her insanı değişik olaylar ve kişileri vesile ederek farklı farklı denemelere tabi tutmaktadır. Ama bu noktada şunu belirtmek gerekir ki Allah sonsuz adalet sahibidir ve kullarına karşı Halim (çok yumuşak olan)dir; insana gücünü aşan bir yükümlülük vermez. Bu, Allah'ın bir vaadidir:

Hiç kimseye güç yetireceğinden fazlasını yüklemeyiz; elimizde hakkı söylemekte olan bir kitap vardır ve onlar hiçbir haksızlığa uğratılmazlar. (Müminun Suresi, 62)

İman edenler ve salih amellerde bulunanlar -ki Biz hiç kimseye güç yetireceğinden fazlasını yüklemeyiz- onlar da cennetin ashabıdır. On da sonsuz olarak kalacaklardır. (Araf Suresi, 42)

İnsanın dünya hayatında karşılaşılabileceği her türlü ağır imtihan, hastalıklar, kazalar, maddi ve manevi sıkıntılar ve diğerleri onun kaldırabileceği sınırların içinde yer alan denemelerdir. Fakat kişi, güzel ahlaki ve sabrı değil de şeytanın özelliği olan isyanı ve nankörlüğü tercih ederse o zaman bu kendi seçimidir ve bu tavırlarından sorumlu tutulacaktır.

Zaman zaman meydana gelen olaylarda insan artık bir çıkış yolunun kalmadığını, herşeyin bittiğini, bunun aşamayacağı bir zorluk olduğunu düşünebilir. O olayda bir hayır olabileceğini unutarak isyankar bir tutum sergileyebilir. Ama bunlar aslında sadece şeytanın verdiği boş kuruntulardır. Samimi bir mümin şu gerçeği bilir ki, karşılaştığı olay her ne olursa olsun, mutlaka güzel ahlak gösterebileceği ve sabredebileceği bir durum

ile karşı karşıyadır. Umutsuzluğa kapılmak ise şeytandan gelen bir vesvesedir. Allah kullarına kendi rahmetinden umut kesmemeyi bir ayette şu şekilde emretmektedir:

Onlar bilmiyorlar mı ki, gerçekten Allah, dilediğine rızkı genişletip-yayar ve (dilediğine) kısar da. Şüphesiz bunda, iman eden bir kavim için gerçekten ayetler vardır. (Benden onlara) De ki: "Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir." Azab size gelip çatmadan evvel, Rabbinize yönelip-dönün ve O'na teslim olun. Sonra size yardım edilmez. (Zümer Suresi, 52-54)

Allah'ın yukarıdaki ayetlerle bildirdiği emrine uyan ve hayır düşünen insan yine ayetlerde bildirildiği gibi hayırla karşılaşır; umut kesen ise yapayalnız ve yardımcısız kalır. Allah, Kendi rahmetinden umut kesenlerin inkarcılar olduğunu bildirmiştir:

Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı 'yok sayıp inkar edenler'; işte onlar, Benim rahmetimden umut kesmişlerdir; ve işte onlar, acı azab onlarıdır. (Ankebut Suresi, 23)

...Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Çünkü kafirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden umut kesmez." (Yusuf Suresi, 87)

Mümin Allah'ın emri gereği asla umutsuzluğa kapılmamalı ve karşılaştığı olayları daha derinlemesine tefekkür etmelidir. Bir zorlukla karşılaştığında şunları düşünmelidir: Bu deneme esnasında kendi cesaretini, sabrını, şefkati, dirayetini, vefasını, sadakatini, sevgisini, fedakarlığını

bu dünyada seyrederek aslında kendine şahitlik etmektedir. Hafızasında kalan bilgi ile ahirete gittiğinde, bu güzel huylarına ve tavırlarına karşılık cennetin verildiğini anlaması ona ayrı bir haz ve zevk sebebi olacaktır. Zorlukları gören nefis onların yerine cennette verilen kolaylıkları ve nimetleri şuurlu, bilinçli, derin bir algı ile hissedecek ve dolayısıyla büyük bir zevk alacaktır. Unutmamalıdır ki, zoru bilmeyen, kolaylığın ne olduğunu anlayamaz; anlasa da zoru bilen insanın şuuru ve derinliği ile hissedemez. Bu yüzden müminin dünyada yaşadığı her zorluk, ahirette kendisi için büyük bir zevk kaynağı olacaktır.

Ayrıca dünyada sabırlı, akıllı, dirayetli, kolaylaştırıcı, makul, dengeli, affedici, şefkatli, sevgi dolu, güzel ahlaklı olmanın ayrı, derin bir imani zevki vardır. Bir mümin bu güzel özellikleri kendinde gördüğünde büyük bir zevk alır; başka müminlerin kendinden aldığı imani zevki hissettiğinde mümin bunlardan da ayrı bir zevk alır. Bu zevk, hoşnutluk ve güzellik, Allah'ın izniyle cennette sonsuza kadar devam eder.

Her türlü kötülük insanın kendisindedir

Kuran ahlakından habersiz insanların genel özelliklerinden bir tanesi iyilik gördükleri ya da rahat yaşadıkları zaman bunu kendilerinden zannetmeleri ve şımarıklığa kapılmalarıdır. Başlarına bir kötülük geldiği zaman da hemen suçlayacak birilerini aramalarıdır. Oysa Allah'ın adaleti sonsuzdur ve ayette de bildirildiği üzere her kötülük kişinin kendisinden kaynaklanmaktadır:

Sana iyilikten her ne gelirse Allah'tandır, kötülükten de sana ne gelirse o da kendisindedir...
(Nisa Suresi, 79)

Kuran'da inkarcıların olayları sapkın değerlendirmelerine yönelik örnekler verilmiştir. Örneğin Firavun ve çevresindekilerin başlarına kötülük geldiğinde bunu, Hz. Musa ve beraberindekilerin uğursuzluğu olarak yorumladıkları; ama aslında asıl uğursuz ve kötülük kaynağı olanların kendileri olduğu Araf Suresi'nde şöyle haber verilmiştir:

Onlara bir iyilik geldiği zaman "Bu bizim için" dediler; onlara bir kötülük isabet ettiğinde (bunu da) Musa ve beraberindekilerin bir uğursuzluğu olarak yorumlardı. Haberinizi olsun, Allah katında asıl uğursuz olanlar kendileridir; ama onların çoğu bilmezler. (Araf Suresi, 131)

Yukarıdaki örnekte gördüğümüz gibi, dinden uzak insanlar her durumda suçlayacak birilerini ararlar. Kendi yaptıkları çirkinlikleri ve hainlikleri görmezlikten gelir ve iyi insanları kötülükle suçlamaya çalışırlar. Oysa yukarıdaki ayette de dikkat çekildiği gibi kötülüğün kaynağı kendileridir. Eğer bu insanlar iyiyi kötü, hayrı da şer olarak yorumluyorsa bunun tek sorumlusu da kendileridir.

Kader Gerçeğini Yanlış Anlamak

İnsanlar hayatları boyunca gelecekleri için, ertesi gün veya bir saat sonrası için çeşitli planlar yaparlar. Bu planlar kimi zaman önceden tasarlandığı gibi gerçekleşir kimi zaman ise beklenmedik gelişmeler dolayısıyla aksar. Dinden uzak insanlar bu aksamaların tesadüfen meydana geldiğini zannederler.

Gerçekte ise ne planlanan programlar işlemekte, ne de umulmadık aksamalar olmaktadır. İster gerçekleşsin, ister gerçekleşmesin bir insanın karşısına çıkan olayların tümü, sadece o kişinin kaderinde, Allah'ın önceden

takdir etmiş olduğu olaylardan ibarettir. Bir ayette bildirildiği gibi; **"Gökten yere her işi O evirip düzene koyar."** (Secde Suresi, 5) Ve yine bir başka ayette bildirildiği gibi; **"Allah herşeyi kader ile yaratmıştır."** (Kamer Suresi, 49)

İnsan aslında kendi planladıklarını yaşadığını düşünse de işin aslında Allah'ın kendisi için çizdiği kaderi yaşıyor. Bu sebeple insan bir şeyler yapıp kaderini değiştirdiğini düşünse de aslında yine sadece kaderinde olan bir anı yaşamaktadır. Hayatının hiçbir anı kaderinin dışında değildir. Koma durumundayken ölen insan kaderinde olduğu için ölür, aylar sonra komadan çıkıp sağlığına kavuşan ise yine kaderinde olduğu için kurtulmuştur.

Kaderi tam olarak kavrayamamış olan insan için ise tüm olaylar rastgele meydana gelen gelişmelerin, rastlantıların eseri olarak gerçekleşir. Bu insan, evrendeki herşeyin başıboş olarak varlığını sürdürdüğünü zanneder. Bundan dolayı da başına kötü bir şey geldiği zaman bütün bunları "şanssızlık" olarak adlandırır.

Oysa insanın akıl ve muhakeme yeteneği oldukça sınırlıdır; üstelik insan zaman ve mekanla sınırlı bir varlıktır. İnsanın başına gelen istisnasız tüm olayları ise zaman ve mekandan bağımsız, "sonsuz bir akıl" Sahibi planlamaktadır. Bu gerçek daha önce belirttiğimiz gibi Kur'an'da şöyle haber verilmektedir:

Yeryüzünde olan ve sizin nefislerinizde meydana gelen herhangi bir musibet yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (yazılı) olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre pek kolaydır. (Hadid Suresi, 22)

Bu büyük gerçeğin bir sonucu olarak insanın yapması gereken tek şey, her olayın hayra döneceğini bilerek ya-

raticısı olan Allah'ın kendisi için belirlemiş olduğu kadere teslim olmaktır. Nitekim gerçekten iman etmiş olan insanlar, hayatlarındaki herşeyin Allah'ın kendileri için belirlemiş olduğu kadere tabi olduğunu, bir hikmet üzerine yaratıldığını bilerek yaşarlar. Bunun sonucunda da mutlak hayra kavuşurlar. İnananların gösterdikleri bu güzel ahlak ve sarsılmaz teslimiyet Kuran'da şöyle anlatılmaktadır:

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve müminler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Sonuçta insan hayır olarak da değerlendirirse, şer olarak da değerlendirirse olacak olanı engellemeye gücü yetmez. Hayırla değerlendirmekle kazanır; şer olarak görürse sadece kendine zarar vermekten başka bir şey elde edemez. İnsanın pişmanlık dolu sözler kullanması veya isyankar bir tavır göstermesi kaderindeki bir saniyeyi olsun değiştirmez. Bu sebepten dolayı da kula düşen tek sorumluluk Allah'ın sonsuz adaletine ve kendisi için çizdiği kadere teslim olup bütün olaylara hayır gözüyle bakmak, kalben mutmain olmuş bir "kader izleyicisi" olmaktır.

Şeytan Hayrı Görmeyi Engellemek İster

Şeytanın son derece nankör ve isyankar olduğu bizlere Kuran'da haber verilmiştir. Onun, insanlara sağdan, soldan, önden ve arkadan yaklaşacağını, insanları doğru yoldan saptırma amacı uğruna her yolu deneyeceğini de ayetlerden öğrenmekteyiz. Şeytanın bu menfi amacına ulaşmak için başvurduğu en önemli oyunlardan biri, insanın başına gelen olaylardaki hayırları görmesini engellemek, böylece Allah'a karşı nankör ve isyankar olmasına

neden olmaktadır. Kuran ahlakının güzelliklerini kavrayamayan, dinden uzak yaşayan, ahireti unutarak ömürlerini boş amaçlarla geçiren insanlar şeytanın bu tuzağına düşerler.

Şeytan bu insanların özellikle hassas noktalarını bularak o yönlerden kalplerine vesvese vermeye çalışır; onları Allah'a ve kadere karşı isyan etmeye çağırır. Örneğin, bir kişi komşusu trafik kazası geçirdiğinde bu olayın kaderlerinde olduğunu rahatlıkla onlara hatırlatabilir. Hatta "verilmiş sadakanız varmış, önemli olan kurtulmanız, Allah sizi korudu" gibi sözlerle karşı tarafı sakinleştirmeye çalışabilir. Ama kendisi ve ailesi benzer bir olaya maruz kaldığında aynı olgun tavırları gösteremez. Şeytanın tahrik ettiği nefsinin oyununa gelerek isyan etmeyi daha kolay görür. Çünkü olayların hayrını görmeye çalışmak, Allah'a teslimiyet göstermek ve tevekkül etmek vicdan işidir. Eğer kişi vicdanını yeteri kadar kullanmazsa böyle olaylarda daima yanlış tavır gösterecektir.

Şeytanın hayrı görmeyi engellemesi her konuda kendini gösterebilir. Vesvese verme özelliğini kişinin yaptığı işlerdeki hayırlı yönleri göstermemek için de kullanır. Mesela, Allah rızası için hayırlı bir harcamada bulunacak bir mümine gelecek korkusu vermeye, malının azalacağı, kendisinin açıkta kalacağı gibi hisler vermeye çalışır. Şeytanın bu oyunu bir ayette şöyle haber verilmiştir:

Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size Kendisi'nden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 268)

Ama bunların hepsi boş kuruntulardır. Şeytanın bütün bu sinsi planları salih müminlere asla etki etmez.

Çünkü müminin hayırlı harcamalar yapmasındaki hedefi dünya hayatındaki rahatı veya çıkarları değildir. Asıl amacı ihtiyaç içinde olanlara yardım ederek Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmaktır. Bu nedenle şeytan inananlara bu tarz vesveselerle yaklaşamaz ve onları aldatamaz. Şeytanın inananlar üzerinde etkili olmayacağını Allah Kuran'da bildirmiştir:

Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (vesvese veya iğva) gelirse, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir. (Allah'tan) Sakınanlara şeytandan bir vesvese eriştiğinde (önce) iyice düşünürler (Allah'ı zikredip-anarlar), sonra hemen bakar-sın ki görüp bilmişlerdir. (Araf Suresi, 200-201)

Buraya kadar anlattıklarımızdan da anlaşıldığı gibi şeytan, özetle, hayrı engelleme konusunda başlıca iki yönde insanlara yaklaşır. Birincisi; hayırlı, güzel bir davranışı engellemek için elinden geleni yapar ve insanları yegane amaç olarak dünyanın süsüne yöneltmeye çalışır. İkincisi

ise; bir insanın başına gelen olaylardaki hayırları ve hikmeti görmesini engellemeye çalışır. Özellikle insanlara bir musibet isabet ettiğinde bu olayları "şer" gibi göstererek insanları Allah'a isyana sürüklemeye çalışır.

Halbuki Allah, insana sayarak bitiremeyeceği kadar çok nimet sunmuştur. Doğumundan ölümüne kadar her anında verdiği nimetler ile sayısız lütufta bulunmuştur. İşte bu yüzden Allah'ı dost ve vekil edinen müminler karşılaştıkları bir olayın hikmetini o anda anlamamış olsalar bile Allah'a dayanıp güvenirler ve sonunda muhakkak bir hayır olacağını düşünerek sabrederler. İçinde buldukları durum ne olursa olsun asla isyankar veya şikayetçi bir tavır göstermezler. Bilirler ki çok vahim gibi görülen bir durumda olsalar da, bu durum eninde sonunda kendilerinin lehine dönecektir. Ve Allah'ın izniyle karşılaştıkları zor olay, belki de ahiretlerinin kurtulmasını sağlayacak çok önemli ve hayati bir dönüm noktası olacaktır.

PEYGAMBERLERİN VE SALİH MÜMİNLERİN HAYATLARINDAN ÖRNEKLER

Peygamberlerin ve yanlarındaki salih Müslümanların hayatlarını incelediğimizde, bu kutlu insanların yaşamlarının mücadele içerisinde geçtiğini görürüz. Bu insanlar kimi zaman ilk bakışta aleyhlerine gibi görünen pek çok olayla karşılaşmışlardır. İşte bu noktada, peygamberlerin ve onlara uyan müminlerin en dikkat çekici özelliklerinden biri karşımıza çıkar: Koşullar ne derece zorlu olursa olsun karşılaştıkları olayların Allah'tan geldiğini bilmenin huzuru ve tevekkülü içindeki olgun tavırları...

Allah'ın elçileri ve salih müminler, zor anlarında Allah'ın yardım edeceğinden emin bir şekilde, herşeyin mutlaka müminlerin lehine çevrileceğini bilerek yaşamlarını sürdürmüşler ve bu gerçeğe göre hareket etmişlerdir. Allah'a olan derin imanlarından kaynaklanan bu üstün özellikleri tüm Müslümanlar için de güzel bir örnek teşkil eder.

İnkarcıların Sözlü Saldırıları

Kuran'da haber verildiği gibi tarih boyunca inananlar karşılarında, kendilerine engel olmaya çalışan hatta onları doğru yoldan döndürmek için her türlü yonteme başvuran inkarcı topluluklar ve münafıklarla karşılaşmış-

lardır. İnkarcıların müminlere karşı kınayıcı, incitici sözlerde ve çeşitli iftiralarda buldukları (özellikle de delilik, yalancılık, büyüçülük, uğursuzluk, ahlaksızlık iftiraları gibi) Kuran'da anlatılmıştır:

...sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlere olan azimdedir. (Al-i İmran Suresi, 186)

Yukarıdaki ayette, inananların aleyhinde gibi görünen yalan ve iftiraların, onlar için aslında bir şer değil aksine bir hayır olduğu vurgulanmıştır. Bir başka ayette, Peygamberimiz (sav) döneminde yaşanan bir olay örnek verilerek bu durum şöyle açıklanmıştır:

Doğrusu, uydurulmuş bir yalanla gelenler, sizin içinizden birlikte davranan bir topluluktur; siz onu kendiniz için bir şer saymayın, aksine o sizin için bir hayırdır. Onlardan her bir kişiye kazandığı günahı (bir ceza) vardır. Onlardan (iftiranın) büyüğünü yüklenene ise büyük bir azab vardır. (Nur Suresi, 11)

Hiç şüphe yok ki geçmiş dönemlerde inananların karşılaştıkları bu tarz olaylar, onlara rahatsızlık vermek, onları yıldırmak ve batıl dinlerine geri döndürmek için inkarcıların izledikleri taktikler olmuştur. Ama müminler bu çirkin saldırıların her zaman hayırlarına döneceğinden ve sonunda doğruluklarının ortaya çıkacağından emin bir şekilde davranmışlardır. Bu bakımdan atılan iftiralara ve sözlü saldırılara karşı her zaman en akılcı ve hikmetli cevapları vermişler; sabrederek Allah'a tevekkül etmeleri gerektiğini, ancak bu şekilde başarıya ulaş-

caklarını unutmamışlardır.

Geçmişte yaşanan bu örnekler gibi bundan sonra da Müslümanların her an Allah'ın yarattığı kadere teslim olmuş bir ruh hali, her olayın hayırla geliştiğini bilmenin tevekkülü içinde olmaları son derece önemlidir. Bunu yaşayan mümin dünyanın en büyük kazançlarından birine kavuşacaktır. Çünkü Allah ayetlerinde Kendisi'ne tevekkül edenlere yardım edeceğini, ve onların asla "yardımsız" kalmayacağını şöyle bildirmiştir:

...eğer sizi 'yapayalnız ve yardımsız' bırakacak olursa, ondan sonra size yardım edecek kimdir? Öyleyse mü'minler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler. (Al-i İmran Suresi, 160)

İnkarcıların Fiili Saldırıları

İnkarcı topluluklar, tarih boyunca iman edenlerin Allah yolunda olmalarını, dini yaşamalarını ve tebliğ yapmalarını kendi batıl dinleri açısından bir tehlike olarak görmüşlerdir. Bu nedenle de çoğu zaman inananları yıpratmak için, yukarıda bahsettiğimiz gibi alay ve iftira gibi yöntemlere başvurmuşlardır. Bunların yetersiz kaldığını gördüklerinde ise tehdit, hapsedme, işkence etme ve yurtlarından zorla çıkarma gibi çeşit çeşit yollar denemişlerdir.

Müminlerin bu insanlar ile yaptıkları mücadelede zaman zaman gördükleri kötü muameleler inkarcı topluluğun azgınlığının bir göstergesidir. Buna karşın müminler karşılaştıkları bu tarz tepki ve uygulamaları her zaman hayır gözüyle değerlendirmişlerdir; başlangıçta kötü görünen olaylarda Allah'ın pek çok güzel sonuç dilediğinin farkındadırlar. Gerçek iyilik ve hayra ulaşmanın zor an-

larda sabretmeyi ve tevekkül etmeyi gerektirdiğini iyi bilirler. Allah Müslümanların bu güzel özelliğini bir ayetinde şöyle bildirmiştir:

...Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Ahzab Suresi'nde, Peygamberimiz (sav) döneminde yaşanan bir olayın anlatıldığı kıssayı tefekkür ettiğimizde de bu güzel hikmetlerin bir kısmını bulabiliriz. Söz konusu vakada, inkar edenler tarafından her yönden kuşatılan müminlerin sınıandıkları ve şiddetli bir sarsıntıyla sarsıntıya uğratıldıkları bildirilmiştir. Böylesine zorlu bir imtihan ortamında ise münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar çeşitli bahanelerle kaçarak kendilerini belli etmişlerdir.

İşte böyle bir zorluk anı sayesinde mümin topluluğunun içinde uzun zamandır gizlenen, kalplerinde hastalık bulunan kişiler ile münafıklar ortaya çıkmıştır. Adeta insan bedeninde gizlice gelişen bir kanser gibi sinsi bir yapılanma, böyle bir güçlük anında dağılmıştır. Allah'ın rahmeti ve desteği müminler üzerinde tecelli etmiştir.

Bu olayda, münafıkların çirkin tavrına karşılık müminler karşılaştıkları zorlukta büyük hayırlar olduğunu görmüş, Allah'ın ayetlerini yaşadıkları için imanları güç-

lenmiş ve Allah'a olan bağlılıkları artmıştır.

Bu örnekte görüldüğü gibi, zorlu bir olay müminler için büyük bir hayra dönüşürken, bu hayrı takdir edemeyen hastalıklı insanların daha da inkara sürüklenmelerine neden olmuş ve onların aleyhine dönmüştür. Ayrıca bu olayda mümin topluluğun kötülerden arınmasının yanısıra, bir başka hayırlı yön olarak onlara zarar vermeye çalışan inkarcıların da tüm gayretleri boşa çıkmıştır. Ahzab Suresi'nde, inkarcıların hiçbir hayra ulaşmadan, kin ve öfkeleri içinde geri çevrildiği şöyle haber verilmiştir:

Allah, inkar edenleri kin ve öfkeleriyle geri çevirdi, onlar hiçbir hayra varamadılar... (Ahzab Suresi, 25)

Peygamberimiz (sav)'in Alemlere Örnek Tevekkülü

Hz. Muhammed (sav) tüm diğer peygamberler gibi hayatı boyunca pek çok zorlukla karşılaşmış; bu durumlarda gösterdiği sabır ve tevekkül ile Müslümanlara çok güzel bir örnek olmuştur. Kuran'da anlatılan bir olay, Hz. Muhammed (sav)'in gösterdiği üstün ahlakı ve Allah'a olan sarsılmaz tevekkülünü çok iyi vurgulamaktadır. Peygamberimiz (sav), Mekke'den çıktığında müşrikler onu öldürmek amacıyla takip etmişlerdi. Peygamber

Efendimiz onlardan saklanmak için bir mağaraya sığınmış, ancak müşrikler sığındığı mağaranın kapısına kadar gelmişlerdi. Böyle zorlu bir anda Peygamberimiz (sav) yanındaki arkadaşına, hüzne kapılmamasını söylemiş ve ona Allah'a tevekkülü hatırlatmıştır:

Siz Ona (peygambere) yardım et-

**... eğer sizi 'yapayalınız ve
yardımsız' bırakacak olursa,
ondan sonra size yardım
edecek kimdir? Öyleyse
mü'minler, yalnızca Allah'a
tevekkül etsinler.
(Al-i İmran Suresi, 160)**

mezseniz, Allah Ona yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak Onu (Mekke'den) çıkar-mışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah ona huzur ve güvenlik duygusu indirmişti, Onu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkar edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı... (Tevbe Suresi, 40)

Hiç kuşku yok ki Peygamberimiz (sav)'in hayatı tehlikede iken korkuya ve hüzne kapılmamasının, endişe duymamasının tek sebebi Allah'a olan güveni ve O'nun kaderde yarattığı her olayın hayır ve güzellik dolu olduğunu bilmesidir. Bunun sonucunda hiçbir zarar görmeden Medine'ye ulaşmış ve İslam tarihinin çok önemli bir dönüm noktası olan hicret gerçekleşmiştir.

Hız. Musa'nın Üstün Ahlakı

Hız. Musa'nın tarih boyunca yaşamış en azgın insanlardan birisi olan Firavun ile olan mücadelesi Kuran'da detaylı olarak anlatılmıştır. Hız. Musa'nın Allah'ın dinini tebliğ etmesine, Firavun zorbalık ve tehditle cevap vermiştir. İnananları hak dinden çevirmek için her türlü yolu deneyen Mısır hükümdarı Firavun'a karşı Hız. Musa'nın gösterdiği üstün ahlak ve tevekkül, aemlere örnek olacak niteliktedir.

O dönemi Kuran ayetleri doğrultusunda şöyle tarif edebiliriz: Bir yanda Firavun, ülkenin hakimi olan ve görünüşte bütün gücü elinde bulunduran kişidir; diğer tarafta da yanında az bir topluluk olan Hız. Musa vardır... Olayları zahiri (dıştan görünen) yönleriyle değerlendir-

ren, haklının değil güçlünün kazanacağını düşünen cahiliye mantığı, Firavun'un bu mücadeleden kesin bir galibiyet ile çıkacağını zannedebilir. Oysa böyle düşünenler büyük bir yanılgıya düşmüşlerdir.

Allah Hz. Musa'yı Firavun'a karşı üstün kılmıştır. Onu, kardeşi Hz. Harun ile ve kendi yardımıyla desteklemiştir. Ayrıca Allah, Hz. Musa'ya çeşitli mucizeler vermiş ve kendisiyle konuşmasıyla onu diğer insanlardan üstün kılmıştır. Kuran'da insanlara ibret almaları için aktarılmış olan bu mücadele, müminlerin aleyhine gibi görünen bir durumun, Allah'ın dilemesiyle nasıl bir anda tersine döndüğünü çok açık olarak gösterir.

Söz konusu olaylardan biri şu şekilde gelişmiştir: Firavun ve ordusu, Mısır'dan kaçan Hz. Musa'yı ve yanındaki inananları yakalamak için yola çıkmışlardır. Firavun tarafından fark edildikleri sırada inananların önüne deniz çıkmıştır. İşte bu noktada Hz. Musa'nın sözleri son derece dikkat çekicidir. Hz. Musa önünde deniz, arkasında ise Firavun ordusu olduğu halde, Allah'ın yardımının geleceğine güvenerek hareket etmiş ve bu şekilde üstün ahlakını ortaya koymuştur. Kuran'da bu olay şöyle aktarılır:

Böylece (Firavun ve ordusu) güneşin doğuş vakti onları izlemeye koyuldular. İki topluluk birbirini gördükleri zaman Musa'nın adamları: "Gerçekten yakalandık" dediler. (Musa:) "Hayır" dedi. "Şüphesiz Rabbim, benimle beraberdir; bana yol gösterecektir." Bunun üzerine Musa'ya: "Asanla denize vur" diye vahyettik. (Vurdu ve) Deniz hemencecik yarılıverdi de her parçası kocaman bir dağ gibi oldu. Ötekileri de buraya yaklaştırdık. Musa'yı ve onunla birlikte olanların hepsini kurtarmış olduk. Sonra ötekileri suda

**Yeryüzünde olan
ve sizin nefislerinizde
meydana gelen herhangi bir
musibet yoktur ki, Biz onu
yaratmadan önce, bir
kitapta (yazılı) olmasın.
Şüphesiz bu, Allah'a göre
pek kolaydır.
(Hadid Suresi, 22)**

boğduk. Şüphesiz, bunda bir ayet vardır. Ama onların çoğu iman etmiş değildirler. Ve hiç şüphesiz, senin Rabbin, güçlü ve üstün olandır, esirgeyendir. (Şuara Suresi, 60-68)

Burada asıl üzerinde durulması gereken konu; Hz. Musa'nın yürüttüğü zorlu, çetin mücadelesinde olaylara hep Allah'ın yardımının yanında olduğunu bilerek yaklaşması, karşılaştığı her olayı hayra yorması ve en zor anında dahi Allah'a tevekkül ederek bağlılığını ve sadakatini göstermesidir.

Hz. Yusuf'un Sarsılmaz Teslimiyeti

Müminler için "şer gibi görünen" olayların hayra dönüşmesiyle ilgili Kuran'da verilen en güzel örneklerden biri de Hz. Yusuf'un yaşamıdır.

Hz. Yusuf, çocukluğundan itibaren başına gelen her olayda gösterdiği olgunluk ve Allah'a olan bağlılığı ile tanınır. Zor durumlardaki tevekkülü ile salih bir müminin nasıl davranması gerektiğine en iyi örneklerden biridir. Kendine Allah'ı dost edinen Hz. Yusuf, herşeyin "Dostu"ndan geldiğini bilmenin verdiği rahatlıkla her olayda bir hayır aramıştır. Bu şekilde yaşamı boyunca karşısına çıkan her denemeyi bir fırsat bilmiş, her an olgun ve tevekküllü bir karakter sergilemiştir.

Hz. Yusuf'un karşılaştığı haksızlıkların ilki kardeşleri tarafından yapılmıştır. Hz. Yusuf'u kıskanan kardeşleri onu bir kuyuya atarak babalarından ve evlerinden uzaklaştırmışlardır. Allah bir yolcu kafilesini vesile ederek Hz. Yusuf'u bu tuzaktan kurtarmıştır. Yolcu kafilesi çocuk yaştaki Hz. Yusuf'u kuyudan çıkararak yanına almıştır. Bunun ardından Yusuf Peygamberi, Mısır'ın önde gelen-

lerinden birisi satın alarak evine yerleştirmiştir. Hz. Yusuf'un güzelliğinden etkilenen sahibinin karısı ise ayette bildirildiğine göre **"ondan murad almak istemiş"**tir. (Yusuf Suresi, 23) Buna karşın Hz. Yusuf kendisini fuhşa zorlayan kadından kaçmıştır. Üstün bir ahlak timsali olan Hz. Yusuf yine bir haksızlığa uğramış ve bu defa da kadının iftirasıyla suçlanmıştır. Yapılan araştırmada Hz. Yusuf'un suçsuz olduğu delilleriyle ortaya çıkmasına rağmen, kendisini zindana atmayı kararlaştırmışlardır:

Sonra onlarda (Yusuf'un iffetine ilişkin) delilleri görmelerinin ardından, mutlaka onu belli bir vakte kadar zindana atmak (görüşü) ağır bastı. (Yusuf Suresi, 35)

Görüldüğü gibi Hz. Yusuf iffetini koruduğu için bir iftiraya uğramıştır. Bu iftiranın neticesinde uzun süre zindanda kalan Hz. Yusuf, hapis hayatının getirdiği her türlü zorluğa sabrederek Allah'a tevekkül etmiştir. Hz. Yusuf zindanda uzun süre kalmış ama Kuran'da anlatıldığı üzere son derece teslimiyetli bir tavır göstererek üstün ahlakı ile tüm müminlere örnek olmuştur.

Bilinmelidir ki Hz. Yusuf, yaşamı boyunca gösterdiği sabır, tevekkül ve herşeyi hayra yormanın karşılığını hem dünyada hem de ahirette en güzel şekilde görmüştür. Allah, birçok olayı sebep kılarak Hz. Yusuf'a dünyada çok büyük bir mülk ve hükümdarlık vermiştir. Hz. Yusuf'un tüm bu yaşadığı olayları hayırla yorumlaması ve Allah'a olan duası Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

Babasını ve annesini tahta çıkarıp oturttu; onun için secdeye kapandılar. Dedi ki: "Ey babam, bu, daha önceki rüyamın yorumudur. Doğrusu Rab-bim onu gerçek kıldı. Bana iyilik etti, çünkü be-

**ni zindandan çıkardı. Şeytan benimle kardeşle-
rimin arasını açtıktan sonra, (O,) çölden sizi ge-
tirdi. Şüphesiz benim Rabbim, dilediğini pek in-
ce düzenleyip tedbir edendi. Gerçekten bilen,
hüküm ve hikmet sahibi O'dur." "Rabbim, Sen
bana mülkten (bir pay ve onu yönetme imkanı-
nı) verdin, sözlerin yorumundan (bir bilgi) öğ-
rettin. Göklerin ve yerin yaratıcısı, dünyada ve
ahirette benim velim Sensin. Müslüman olarak
benim hayatıma son ver ve beni salihlerin arası-
na kat." (Yusuf Suresi, 100-101)**

Kuşkusuz bu kıssa, müminlerin tevekküllerindeki sa-
mimiyetin arkasından ödüllendirilmelerine güzel bir ör-
nektir. Salih bir mümine düşen de Hz. Yusuf gibi karşılaştığı tüm olayların hikmetlerini, hayırlarını çözmeye, anla-
maya gayret etmektir. Allah'a tevekkül edip, O'na sığınıp,
bu ilmi, bu anlayışı istemelidir. Mümin unutmamalıdır ki,
insanları her gün mutsuz eden irili ufaklı olaylar veya
önemli gördüğü büyük olaylar hiçbir şekilde müminin
aleyhine olmaz. Bu, Allah'ın kader kanununa zıt bir olay-
dır. Allah her olayı mutlaka müminin lehine yaratır. Allah
müminin kalbine olayın hayrını ve hikmetini ilham edebi-
lidir ki bu büyük bir nimettir. Ancak Allah ilham etmezse
de Müslüman sabredip, "mutlaka hayır vardır" diyebilme-
lidir. Çünkü asıl olan budur.

ALLAH'IN İNANANLARA VAADI VE YARDIMI

Kuran'ın "...Ancak insanların çoğu iman etmezler." (Rad Suresi, 1) ayetinde bildirildiği gibi, her dönemde inkar edenler yeryüzündeki insanların çoğunluğunu oluşturur. İnkarcılar her zaman Müslümanlara karşı sayıca üstün durumdadır. Bu yüzden de bu akılsız ve basiretsiz insanlar kendilerini daima doğru yolda sanırlar. Sahip oldukları maddi güçlerinin ve sayılarının inananlardan fazla olması, onlara bir güven duygusu verir. Bu nedenle olayları hep dış görünüşe göre değerlendiren cahiliye insanları, kendilerinin üstün olduğundan yüzde yüz emin olarak hareket ederler. Ama farkına varamadıkları çok büyük bir gerçek vardır ki o da Allah'ın müminlere olan vaadi ve desteğidir:

...Allah, kafirlere müminlerin aleyhinde kesinlikle yol vermez. (Nisa Suresi, 141)

Allah yukarıdaki ayetinde dikkat çektiği gibi herşeyi müminlerin lehine kılar ve onları çeşitli yollardan destekler. İnşirah Suresi'nde Müslüman için her zorlukla birlikte kolaylığın da yaratıldığı sırrı verilmektedir. Hastalığı yaratan Allah'ın şifayı da yaratması gibi, her zorluk da yanında kolaylığı ile beraber meydana gelmektedir. Bu gerçek şöyle haber verilmiştir:

Demek ki gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlkle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 5-6)

Allah'ın bu desteği ve yardımını sadece müminler bilirler. Ve onlar, hayatları boyunca ne ile karşılaşılırlarsa karşılaşsınlar, Allah'ın daima inananların velisi ve yardımcı olduğunu bilmenin getirdiği güven ve huzur duygusu ile hareket ederler. Allah kullarına şöyle vaat etmiştir:

...bir veli (en güvenilir bir dost) olarak Allah yeter, bir yardımcı olarak da Allah yeter. (Nisa Suresi, 45)

İnkarcıların ve münafıkların ise milyonlarca korkusu vardır. Yalnızca Allah'a iman etmedikleri, O'na şirk koştukları, her olayı ve varlığı başıboş zannettikleri için daima bir korku ve tedirginlik içinde yaşam sürerler. İşte bu, Allah'ın müminlere karşı mücadele edenlerin kalplerine saldırdığı bir korkudur:

Rabbin meleklere vahyetmişti ki: "Şüphesiz Ben sizinleyim, iman edenlere sağlamlık katın, inkar edenlerin kalplerine amansız bir korku salacağım..." (Enfal Suresi, 12)

Allah'ın yardım ve desteği Müslümanın hayatının tamamını kapsar. Tarih boyunca Allah inananlara çeşitli yollarla yardımını ulaştırmıştır. Kimi zaman peygamberlerine mucizeler vermiş; kimi zaman meleklerle, hatta doğa olaylarıyla desteklemiş; kimi zaman gerçekleşmesi mümkün değil gibi görünen olayların gerçekleşmesini sağlamıştır:

Siz Rabbinizden yardım talep ediyordunuz. O da: "Şüphesiz Ben size birbiri ardınca bin melek ile yardım ediciyim" diye cevap vermişti. (Enfal Suresi, 9)

Müminlere Kurulan Tuzakların Tümü Baştan Bozulmuştur

İnkâr edenler müminlere karşı yürüttükleri müca-
delelerinde her türlü sinsi yöntemle başvururlar. Bu
yöntemlerin en çok kullanılanlarından biri de müminle-
rin aleyhinde ittifak ederek onlara çeşitli tuzaklar kur-
maktır. Sayıca fazla oldukları için ve tuzaklarını gizli giz-
li kurdukları için başarılı olacaklarını düşünen inkarcı-
lar, planlarını yaparken iki kişinin üçüncüsünün, üç kişi-
nin dördüncüsünün Allah olduğunu unutmaktadırlar.
Allah'ın insanlara şahdamarından daha yakın olduğu
gerçeğinden ise tamamen gaflettedirler.

Halbuki Allah gizleseler de açığa vursalar da "sine-
lerin özünde saklı duranı bilendir". İnkarcıların müminle-
rin aleyhinde akıllarından geçirdikleri her fikri, kur-
dukları her tuzağı, yaptıkları her planı da Allah en ince
ayrıntısına kadar bilir.

En önemlisi de herşeyin bilgisine sahip olan Allah,
inkarcıların kurdukları tuzakların tümünün baştan bo-
zulmuş olduğunu haber vermiştir. Ne kadar zekice, ne
kadar sinsice, ne kadar büyük olursa olsun müminler
aleyhine kurulan tüm tuzakları herşeyin yaratıcısı olan
Allah öncesinden yıkmıştır:

**Gerçekten Allah, kafirlerin hileli düzenlerini
boşa çıkarıcıdır. (Enfal Suresi, 18)**

**Gerçek şu ki, onlar hileli-düzenler kurdular.
Oysa onların düzenleri, dağları yerlerinden oy-
natacak da olsa, Allah katında onlara hazırlan-
mış düzen (kötü bir karşılık) vardır.**

(İbrahim Suresi, 46)

Bunların yanısıra Allah, bu tuzakların salih kullarına zarar veremeyeceğini bildirmiş, bu tuzakların hepsinin onları kuranların kendilerine döneceğini de haber vermiştir:

...Oysa hileli düzen kendi sahibinden başkasını sarıp-kuşatmaz. Artık onlar öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlemekteler? Sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın ve sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir dönüşüm de bulamazsın. (Fatır Suresi, 43)

Bu noktada belirtilmesi gereken çok önemli bir husus şudur: İnananların Allah'ın bu vaadine (inkarcıların tuzaklarını boşa çıkarması) güvenleri tamdır. Allah'ın yardımının daima kendileriyle beraber olduğu gerçeğini bilerek tevekkül içerisinde yaşarlar. Baştan beri üzerinde durduğumuz gibi, bu mütevekkil ruh halleri sayesinde de, karşılaştıkları her olaydaki hayır ve hikmetleri görebilir, göremeseler bile her olayın müminler için mutlak hayırla sonuçlanacağına kesin bir bilgiyle iman ederler.

**De ki: "Allah'ın bizim
için yazdıkları dışında, bize
kesinlikle hiçbir şey isabet
etmez. O bizim Mevlamızdır.
Ve müminler yalnızca Allah'a
tevekkül etmelidirler."
(Tevbe Suresi, 51)**

SONUÇ

Müminler her olayı en ince detayına kadar Allah'ın yarattığını ve hepsinin kaderde önceden takdir edilmiş olaylar olduğunu bilerek, büyük bir teslimiyet içerisinde yaşarlar. Elbette inananlar da yaşamları boyunca pek çok zorluk ve çeşitli imtihanlarla karşılaşır. Ama asla "keşke şöyle olsaydı", "böyle yapsaydım daha iyi olurdu" gibi sözler söylemez ve böyle kuruntulara kapılmazlar. Olayların özünde belki de hiç bilmeyecekleri bir hikmet ve hayır olduğuna kesin olarak iman ederler. Böylece hoşlarına gitmeyen, sıkıntılı görünen durumlarda bile son derece huzurlu bir yaşam sürerler.

Ancak bu sırrı bilmeyen inkarcılar, büyük veya küçük, kötü olarak nitelendirdikleri her olayda müthiş bir sıkıntı yaşarlar. Yaşamlarına çoğunlukla mutsuzluk ve ümitsizlik hakimdir. Halbuki insan, yapısı gereği sürekli olarak huzur ve rahatlık içerisinde yaşaması gereken bir varlıktır. Çünkü insan için, sıkıntı, stres ve hüznün getirdiği fiziksel ve manevi tahribatlar şiddetlidir. Allah'a dayanıp güvenmeyen ve her olayı hayır gözüyle değerlendirmeyen insanın içine düştüğü sıkıntı, elem, hüznü ve stres o kişiyi sarıp kuşatır. Gelecek korkusu, ölüm korkusu, hastalık korkusu, mal kaybı korkusu gibi korkularının hiçbir zaman sonu gelmez.

İnsanın tek kurtuluşu, tüm olayları Allah'ın mutlaka bir hayır ve hikmet üzerine yarattığını bilerek yaşamaktır. Bir insan, karşılaştığı her olayın, bir hayır ve hikmetle yaratıldığını bilirse, Allah'a tevekkül eder. Tahammülle değil, güzel bir sabırla sabrederse kulluk görevine uygun

davranmış olur. Güvenlik, huzur ve güç sağlamak Allah'ın gücü ile oluşan bir şeydir. Dua ve tevekkülle hep Allah'ın yanında olmak ve herşeyi Allah'tan beklemek müminin vasfıdır.

Mümin, bu dünyada, cennetin kapısında beklerken çeşitli olaylarla karşılaşır ve denenir. Bu olaylar sırasında Allah'ın rahmetini, rızasını, cennetini kazandıracak güzel tavırlar içinde olan, cehennemden sakınan, Allah'tan korkan ve hayırları gören, kendisi göremese de her olayın hayır yönlerini Allah'ın bildiğini bilen bir varlıktır. Mümin, zamansızlık içinde yani Allah katında cennetten dünyaya gelen varlıktır. Kısa bir süre burada kalıp geldiği yere Allah'ın izniyle gerçek yurdu olan cennete geri gidecektir. Bir ucu dünyada, öbür ucu sonsuz cennet hayatı içindedir. Allah Kendi'nden korkup sakınan kulların kaderlerinde takdir edilmiş, muhakkak yaşanacak olan bir olayı şöyle haber vermiştir:

Rablerinden korkup-sakınanlar da, cennete bölük bölük sevkedildiler. Sonunda oraya geldikleri zaman, kapıları açıldı ve onlara (cennetin) bekçileri dedi ki: "Selam üzerinizde olsun, hoş ve temiz geldiniz. Ebedi kalıcılar olarak ona girin." (Onlar da) Dediler ki: "Bize olan va'dinde sadık kalan ve bizi bu yere mirasçı kılan Allah'a hamd olsun ki, cennetten dilediğimiz yerde konaklayabiliriz. (Salih) Amellerde bulunanların ecri ne güzeldir. Melekleri de arşın etrafını çevirmişler olarak Rablerini hamd ile tesbih ettiklerini görürsün. Aralarında hak ile hüküm verilmiştir ve: "Alemlerin Rabbine hamdolsun" denilmiştir. (Zümer Suresi, 73-75)

*Sen yücesin,
bize öğrettiğinden başka
bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi
bilen, hüküm ve hikmet
sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)*